

Raisio
KAUPUNKI

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Nykytilan kuvaus

SISÄLLYSLUETTELO

1.		
JOHDANTO		1
2.		
LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN NYKYTILA JA TULEVAN KEHITYKSEN ENNAKOINTI		4
Väestörakenne		4
Nuorten työllisyystilanne Raisiossa		5
Koulutusmahdollisuudet		5
Perusopetus		
Lukio ja ammatillinen koulutus		
Muut koulutustahot		
Asuminen ja asuinympäristö		5
Miksi juuri Raisioon?		
Terveys		6
Väkivalta ja nuorisoriikollisuus		6
Lapsiperheiden taloudellinen toimeentulo		7
Lasten ja nuorten omat kokemukset hyvinvoinnistaan		7
3		
LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTIA EDISTÄVÄT JA ONGELMIA EHKÄISEVÄT PALVELUT KUNNASSA		8
Neuvolatoiminta		8
Neuvolan perhetyö		
Perhekeskustyö		9
Perhekeskus Pihapiiri		
Varhaiskasvatus ja esiopetuspalvelut		9
Varhaiserityiskasvatus		
Perhepäivähoito		
OPETUSPALVELUT		11
Perusopetus		
KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT		12
VAPAA-AIKAPALVELUT		13
Nuorisopalvelut		
Liikuntapalvelut		
SOSIAALIPALVELUT		16
LASTENSUOJELUJÄRJESTÖT JA SEURAKUNTA		19
LASTENSUOJELUN PALVELUJÄRJESTELMÄ		22
LASTENSUOJELUN TARVE		25
4.		
PÄÄTÖKSENTEKO, TOTEUTUS JA SEURANTA		26

1. JOHDANTO

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on uusi lakisääteinen väline ohjata, johtaa ja kehittää lasten ja nuorten hyvinvointityötä kunnassa. Vuoden 2008 lastensuojelulain mukaan kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma. Jatkossa suunnitelma on osa kunnan vakiintunutta toiminnan suunnittelun, toteuttamisen sekä arvioinnin vuosirytmää. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyväksytään kunkin kunnan valtuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Sen sisältö, kehittämistoimet ja voimavaraehdotukset on otettava huomioon laadittaessa kuntalain mukaista kunnan talousarviota ja –suunnitelmaa eri vuosille. Suunnitelman tulee kattaa laajasti eri toimialojen toiminnan ja palvelut, jotka liittyvät lasten ja nuorten kasvuoloihin ja heidän hyvinvointiinsa.

Kunnan tai seutukunnan lasten ja nuorten hyvinvointi- tai lapsipoliittinen ohjelma sekä nuorisolain perusteella mahdollisesti laadittu ohjelma antavat hyvän perustan suunnitelmalle. Erityisesti ehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen ovat painopisteenä parhaillaan toteutettavissa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tukevissa ohjelmissa (mm. sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma KASTE 2008-2011). Tarvitaan eri hallinnonalojen yhteistyötä ja samansuuntaista työskentelyä yhteisesti asetettujen tavoitteiden suuntaisesti, jotta pystytään parantamaan lasten ja nuorten hyvinvointia yksittäisen kunnan tai kuntaliitosten alueella.

Hyvinvointisuunnitelman laatiminen prosessina:

Kaupunginhallitus asetti 30.3.2009 laaja-alaisen, eri toimialoja edustavan työryhmän lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatimiseksi. Kaupunginhallitus edellytti, että suunnitelman laadinnassa sovitaan yhteen ja otetaan huomioon lasten ja lapsiperheiden Raitti-hankkeen loppuraportissa esitetyt uudet toimintamallit ja Raisiolaisen Nuoriso-ohjelman vuosille 2008 – 2012 keskeisen sisällön ja tavoitteet.

Lisäksi kaupunginhallitus totesi, että lastensuojelulain tavoitteiden saavuttamiseksi on selvitystyössä kiinnitettävä erityistä huomiota palveluja hankaloittavien organisaatorajojen sekä epätarkoituksenmukaisten työ- ja toimintatapojen karsimiseen.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa on huomioitu Raitti-hankkeen uudet toimintamallit sekä erityisesti yhtenä keskeisempänä sisältönä oleva varhaisen puuttumisen – oikea-aikaisen vastuunoton – periaate. Yhteisten koulutusten ja laajamittaisen yhteistyön avulla raitti-hankkeen aikana luotiin pohjaa sektorirajat ylittävälle yhteistyölle, mikä on ollut Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma-työryhmän työn kantava ajatus.

Lasten ja nuorten hyvinvointiohjelmassa on huomioitu "Raisiolainen Nuoriso-ohjelma vuosille 2008 - 2012" keskeiset tavoitteet päivitettyinä. Nuoriso-ohjelmassa on mainittu esim. lapsen ja nuoren ympärille hyvinvointia edistävästä verkostosta. Verkoston pitää toimia saumattomasti lapsen ja nuoren tukena niin ennalta hyvinvoinnin uhkia poistavana kuin tehokkaasti ongelmiin tarttuvana. Saman suuntaisia ajatuksia ovat myös varhainen tuki ja puuttuminen, jotka vähentävät oleellisesti yhteiskunnan kokonaiskustannuksia verrattuna hyvinvoinnin palauttamiseen käytettyjä resursseja korjaavilla toimenpiteillä.

Raision ja Ruskon yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Raisio vastaa hyvinvointisuunnitelman laatimisesta sosiaali- ja terveystalvelujen osalta. Ruskon kunta nimesi oman edustajansa työryhmään. Lisäksi suunnitelman tekoon kutsuttiin edustaja seurakunnasta ja Varsinais-Suomen lastensuojelujärjestöistä. Remontti-hankkeen koordinaattori osallistui suunnitelmatyöskentelyyn syksystä 2009 lähtien.

Työryhmän kokoonpano:

Hannele Elo-Kuru, perhepalvelun johtava sosiaalityöntekijä / puheenjohtaja
Irmeli Lipponen, koulukuraattori
Timo Tuusvuori, peruskoulun rehtori
Anne Tähtinen, terveydenhoitaja
Sirpa Vahtera, johtava terveydenhoitaja
Mari Saikkonen, lastensuojelun sosiaalityöntekijä
Riikka Uusi-Pietilä, avohuollon ohjaaja
Tarja Keski-sarja, kiertävä erityislastentarhanopettaja
Juha-Matti Sillanpää, päiväkodin johtaja
Reijo Hakorinta, liikunta- ja nuorisotoimen johtaja
Jouko Lappi, nuorisosihteeri
Tiina Salo, kirjastotoimen johtaja
Arja Iho, sosiaalityön johtaja
Tuula- Ala-Karvia, päivähoidon johtaja/Ruskon kunta
Vuokko Suonpää, Varsinais-Suomen Lastensuojelujärjestöt ry, koordinaattori
Eeva Lahti, seurakunnan nuorisotyönohjaaja
Laura Käsmä, Remontti-hanke

Suunnitelman laatimiselle asetettiin ohjausryhmä, johon kuuluivat:

Kari Karjalainen, kaupunginjohtaja (31.7.2010 asti)
Ari Korhonen, kaupunginjohtaja (1.2.2011 lähtien)
Heli Lähteenmäki, talouspäälikkö
Arto Oikarinen, vs.sosiaali- ja terveysjohtaja (31.8.2010 asti)
Sanna-Tuulia Lehtomäki, sosiaali- ja terveysjohtaja (1.11.2010 lähtien)
Matti Sivonen, sivistysjohtaja
Juha Rinta-Jouppi, palvelujohtaja/ Ruskon kunta (30.9.2010 asti)
Arto Oikarinen, kunnanjohtaja/Ruskon kunta (1.10.2010 lähtien)
Hannele Elo-Kuru, esittelijä

HYVE-työryhmä kokoontui kaikkiaan 15 kertaa laajassa kokoonpanossaan ja tiivistyi lokakuulta 2010 kuuden henkilön pienryhmäksi työskennellen näin vuoden 2010 loppuun saakka. Pienryhmällä oli yhteensä seitsemän kokoontumista. Hyve-työryhmä jakoi osan vastuusta ns. alatyöryhmille, jotka muodostuivat eri hallintokuntien edustajista: lastensuojelun, aikuissosiaalityön, päivähoidon, opetustoimen, nuoriso- ja vapaa-aikatoimen, seurakunnan ja lastensuojelujärjestöjen alatyöryhmä. Ohjausryhmä kokoontui viisi kertaa.

Huhtikuussa 2010 työryhmä päätti pyytää suunnitelman työstämiseen jatkoaikaa vuoden 2010 loppuun, minkä kaupunginhallitus myönsi.

Suunnitelman tässä vaiheessa oli jo tehty koulukysely sekä ala- että yläkoulujen ja lukion oppilaskuntien jäsenille ja tukioppilaille, päivähoitossa 5-6 -vuotiaille lapsille sekä kaupungin perhekeskuksen asiakkaille. Lisäksi oli suoritettu järjestökysely lastensuojelujärjestöjen tunnettavuudesta ammattilaisille. HYVE-koordinaattori Terhi Aro aloitti tässä vaiheessa työnsä koostaen Raision ja Ruskon kunnan päivähoitokyselyt ja koulujen oppilaskyselyt sekä myöhemmin syksyllä sivistysviraston laatiman kyselyn Raision koulujen, kirjaston ja museon työntekijöille. Koordinaattori on suunnitelman koostamistyön aikana haastatellut kahdeksan eri yksikön työntekijöitä tavoitteena saada mahdollisimman selkeä kuva yksikköjen lähimmistä yhteistyötahoista ja työskentelymetodeista sekä tulevaisuuden suunnitelmista liittyen lasten ja nuorten palvelujen kehittämistyöhön Raisiossa. Kesäkuussa 2010 Raision laaja HYVE-työryhmä kokoontui Workshop-päivään Raision Kylä-Klemelään (kuvataidekoulu ja taideyhdistyksen tilat). Paikalle oli kutsuttu varsinaisen työryhmän lisäksi kaupunginarkkitehti Kaisa Äijö ja kaavoituspäällikkö Sirpa Salmi (maankäyttö- ja rakentamisohjelma) sekä aluekoordinaattori Ursula Roslöf (Rasekon alueen suunnitelmat/alueelliset palvelut/seutukunnalliset palvelut). Suunnittelupäivään osallistuivat myös museon ja lastenkulttuurin edustajat.

Raision lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman painopistealueet:

1. Toimiva palveluverkosto ja yhteistyö
2. Vanhemmuuden tukeminen
3. Aktiiviset ja turvalliset toimintaympäristöt sekä
4. Lasten ja nuorten osallisuuden ja aktiivisuuden lisääminen lähtökohtana ehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen

Raision lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma käsitelään sosiaali- ja terveyslautakunnassa 15.12.2010 ja 19.1.2011 edeten sieltä tilaajajaoston kautta kaupunginvaltuustoon. HYVE-suunnitelmaa päivitetään jo vuoden 2011 aikana niiden hankkeiden ja kehittämistyön osalta, jotka ovat käynnistymässä vuoden 2011 alkupuolella.

2. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN NYKYTILA JA TULEVAN KEHITYKSEN ENNAKOINTI

Lasten ja nuorten viesti kotikaupungilleen Raisiolle keväällä 2010

Eskarilaisten suusta: ”Täällä on kivaa, kun pääsee usein uimaan ja uimakouluunkin.” ” On mukava, kun päiväkotia on mun kodin lähellä ja saan pyöräillä sinne isken kaa aamuisin.” ” Tarhassa on niin kivaa, kun mä pääsen tädin syliin ja siellä on myös hyvää ruokaa.” ” On kivaa, kun pääsen joskus Myllyyn ja saan leikkii siel leikkipaikas.” ” Täällä Raisiossa voi hiihtää ja luistella ja pelata vaikka mitä!”

Oppilaskuntien edustajien/tukioppilaiden ajatuksia: ”Parasta elämässä on se, että kotona menee hyvin.” ” Kaverit ovat tärkeitä mulle ja se, että kotona on kaikki hyvin.” ”Futis-treenit tuo mulle hyvän olon.” ”Lentopallo on mukavaa, samoin taitoluistelu- ja ratsastusharrastukseni.” ”Kaikki on ihan hyvin täällä Raisiossa.” ” Opettajat on kivoi.” ”Urheilu ja kaverit on parasta täällä.” ” Koulussa on kiva, kun siellä on oppilaskunta, jossa saan olla mukana.” ”Parasta täällä on harrastukset ja et voi harrastaa melkeen mitä vaan.” ” Ei täällä ole mitään, mitä pitäisi parantaa.”

Lasten ja nuorten kasvuolot ja hyvinvoinnin tila Raisiossa

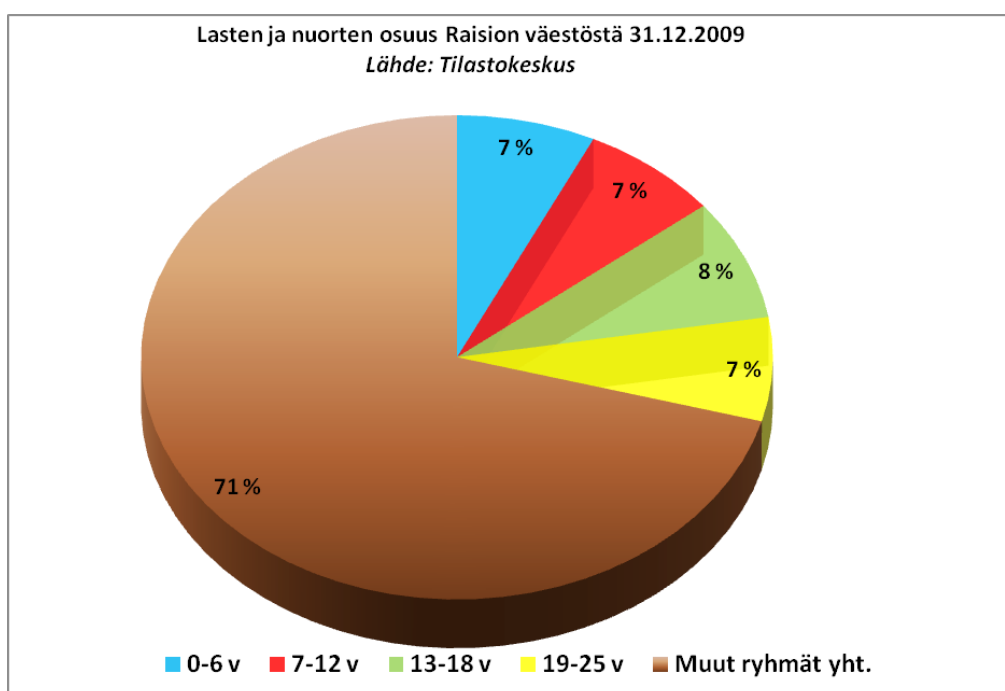
Raisio on turvallinen ja sopivan kokoinen kaupunki kasvu- ja kehitysympäristönä lapselle. Kaupunki on keskus, joka tarjoaa lapsiperheille monipuoliset ja hy-

vät palvelut niin arkeen kuin vapaa-aikaan. Palvelut ovat helposti kaikkien tavoitettavissa antaen näin mahdollisuudet aktiiviseen elämään. Ne palvelut, jotka on suunnattu erityisesti lapsiperheille ja nuorille, turvaavat suurimmalle osalle lapsia/nuoria tasapainoisen kasvun ja kehityksen. Kunnan omia palveluja täydentävät kolmannen sektorin ja seurakunnan tarjoamat palvelut. Yhteistyökäytännöt ovat toimivia ja niitä kehitetään jatkuvasti erilaisten hankkeiden ja uusien työmuotojen avulla. Ammattitaitoinen henkilöstö edistää yhteistyöhalukkuutta ja mahdollistaa hyvän yhteistyön niin palvelualueiden sisällä kuin niiden välillä.

Väestörakenne

Raisiossa asui vuoden 2009 lopulla 24 191 asukasta, joista alle kouluikäisiä (0-6 v) lapsia oli yhteensä 1721. Ala-asteikäisiä (7-12 v) oli vuoden 2009 lopulla yhteensä 1726 lasta. Yläaste ja lukioikäisten (13-18 v) määrä on samaan aikaan ollut 1726 nuorta ja täysi-ikäisiä nuoria aikuisia (19 -25 v) oli vuoden 2009 lopulla yhteensä 1676 . Vuoden 2009 aikana syntyi Raisiossa kaikkiaan 306 lasta ja syntyvyys on koko ajan ollut nousussa vuoden 2010 puolella.

Maahanmuuttajia on tällä hetkellä yli 700 Raisiossa. Turun seudun läntisistä kunnista Raisiossa asuu Turun jälkeen eniten vieraskielisiä; Raision perusopetuksessa on yhteensä 24:n eri kielen edustus. Vieraista kielistä ns .valtakieliä ovat bosnia (50 opp.) ja albania (23 opp.). Maahanmuuttajaperheistä 60 on lapsiperheitä. Monikulttuurisia lapsia on Raisiossa 90 varhaiskasvatuksen ja esipetuksen piirissä ja kouluikäisiä maahanmuuttajalapsia on 135 perusopetuksen 1.- 9. luokilla.

Nuorten työllisyystilanne Raisiossa

Työttömien määrä on vuonna 2008 kääntynyt selvään nousuun. Erityisesti työttömyys on koskettanut 18-24 -vuotiaita nuoria. Nuorisotyöttömien määrä vuonna 2009 on 12,5 prosenttia ikäluokasta (1776 nuorta), yh-teensä 222 nuorta. Syrjäytymisriskin alla ovat erityisesti 17-24 -vuotiaat koulutuksen ulkopuolelle jääneet nuoret, joiden asema työmarkkinoilla on heikko. Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä nuoria vuonna 2009 on ollut 12,4 prosenttia ikäluokasta (2105 nuorta), yhteensä 261 nuorta.

Koulutusmahdollisuudet

Perusopetus

Raision kaupunki tarjoaa monipuoliset koulutusmahdollisuudet lapsille, nuorille ja aikuiselle väestölle. Raisiossa palvelujen saavutettavuus on hyvä; oppilaiden matkat kouluun ovat asutus, koulujen sijainti ja liikenneyhteydet huomioon ottaen turvallisia ja lyhyitä. Perusopetusta annetaan yhdeksässä alakoulussa (1-6 luokat) ja yhdessä yläkoulussa (7-9 luokat). Raisiossa on annettu myös perusopetuksen lisäopetusta oppivelvollisuuden suorittaneille, jotka eivät ole saaneet/löytäneet jatko-opiskelupaikkaa. Yleisopetuksen tueksi tarjotaan erilaisia erityisopetuksellisia tukitoimia: erityisluokkia ja osa-aikaista erityisopetusta. Koulujen toimintaa tukevat koulupsykologi- ja kuraattoripalvelut. Lisäksi tehdään moniammatillista palvelukeskusrajat ylittävää yhteistyötä oppilaiden ongelmien ratkaisemisessa. Kouluterveydenhuollolla on keskeinen merkitys oppilaiden hyvinvoinnille.

Raisiossa on paljon maahanmuuttajataustaisia lapsia/nuoria. Tämä edellyttää perusopetuksessa suomi toisena kielenä opetusta, kotikielen opetusta ja normaalia monipuolisempaa eri uskontojen opetusta. Peruskouluissa (luokat 1.- 9.) opiskelee tällä hetkellä noin 140 lasta, jotka edustavat 24:ää eri äidinkieltä.

Erityisopetuksen luokkamuotoista opetusta annetaan Friisilän ja Kuloisten kouluissa. Yleisimmät ongelmat maahanmuuttajalasten kohdalla ovat kielen tuottamat vaikeudet ja jonkin verran myös kulttuuriset erot. Oppilaat opiskelevat oman kotiluokan ryhmässä ja saavat niin sanotusti S 2 –opetusta eli 'suomi toisena kielenä' –opetusta. Erityisopettajan tärkeimpiä yhteistyötahoja ovat varhaiskasvatuksen ammattilaiset, sosiaalityöntekijät sekä kulttuuripuolen edustajat. Monikulttuurisuuteen liittyvistä hankkeista saadaan tällä hetkellä Raisiossa runsaasti uusia virikkeitä ja vahvistusta maahanmuuttajalasten koulutyöhön ja arkeen.

Lukio ja ammatillinen koulutus

Raision lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukio sijaitsee keskeisellä paikalla ns.

Koulukeskuksen läheisyydessä ja alle 18 -vuotias nuori voi suorittaa siellä ylioppilastutkinnon tai ns. kaksoistutkinnon, mikäli hän opiskelee myös samanaikaisesti jossain RASEKO:n ammatillisessa oppilaitoksessa.

Raisio kuuluu viiden muun Varsinais-Suomen kunnan kanssa Raision seudun koulutuskuntayhtymään. RASEKO käsittää kuusi eri oppilaitosta: Mynämäen käsi- ja taideteollisuusopiston, Naantalinnon ammattiopiston, Raision ammattiopiston, Raision kauppaopiston, Raision oppisopimustoimiston sekä Timalin, joka on aikuiskoulutuskeskus. Syksyllä 2010 RASEKO sai opetusministeriöltä luvan ammattistartin aloittamiseen. Koulutuksen toteuttaa Timali ja se on tarkoitettu nuorille, jotka tarvitsevat lisäaikaa, ovat jääneet ilman koulutuspaikkaa, tarvitsevat lisäohjausta ja mahdollisuuden korottaa peruskoulun numeroita tullakseen hyväksytyksi ammatilliseen koulutukseen.

Muut koulutustahot

Raision Työväenopisto tarjoaa kuntalaisille runsaasti erilaisia virike- ja harrastuskursseja läpi vuoden. Lisäksi siellä on ollut mahdollisuus suorittaa avoimen yliopiston oppimääriä usean eri aineen osalta.

Raisiolaiset yhdistykset ja järjestöt kouluttavat myös säännöllisesti kuntalaisia eri teemojen ja hankkeiden kautta, joten tarjonta on kunnassa monipuolista liittyen usein harrastustoimintoihin tai järjestötoimintaan.

Raision kaupunki työnantajana tarjoaa runsaasti erilaisia koulutusmahdollisuuksia työntekijöilleen. Kaupungilla on säännöllisesti erilaista koulutustarjontaa yhteistyössä muiden oppilaitosten ja joskus myös muiden kuntien/kuntayhtymien kanssa.

Asuminen ja asuinympäristö

Raisio on merkittävä seudullinen ja maakunnallinen kauppapaikka, josta on hyvät yhteydet joka suuntaan. Raisioon on helppo tulla maalta, mereltä ja ilmasta! Turun ja Naantalinnon satamat sijaitsevat kymmenen kilometrin säteellä Raisiosta. Turun lentoasema on alle kymmenen kilometrin päässä Raision keskustasta. Hyvin moni Raisioon asettunut on tullut kaupunkiin työn perässä. Raisiossa toimii monia suuria yrityksiä, jotka vuosien saatossa ovat tarjonneet työtä paitsi paikkakuntalaisille ja naapurikuntien asukkaille niin myös muualta Suomesta muuttaneille. Suurin työnantaja on kaupunki itse, ja tällä hetkellä myös Kauppakeskus Mylly tarjoaa toistatuhatta työpaikkaa. Raisio Oyj työllistää yli 600 henkilöä ja vielä muutama vuosi sitten laiva- ja telakkateollisuus toi kaupunkiin runsaasti uusia asukkaita muualta Suomesta.

Miksi juuri Raisioon?

”Raisio on kaupunkimainen kasvukeskus, jonka viihtyisät ja turvalliset asuinympäristöt sekä monipuoliset, eri elämäntilanteisiin sopivat asumisvaihtoehdot houkuttelevat eri väestöryhmiä.”

Kaupungin asunto-ohjelman (v.2008-2015) mukaan sen asuntopolitiikan tarkoituksena on parantaa asunto-oloja ja ohjata asuntotuotantoa. Vuonna 2006 tehdyn vaikutusalueutkimuksen mukaan Raisio on Turun jälkeen Varsinais-Suomen toiseksi vetovoimaisin keskus. Asuntotuotannon edellytyksistä huolehtiminen on tärkeää tasapainoisen työpaikka- ja väestökehityksen turvaamiseksi ja liikenteen haittojen vähentämiseksi. Asuntotuotantoa ohjataan palveluverkon, turvallisen liikkumisen ja mahdollisuuksien mukaan myös joukkoliikenteen kannalta sopiville alueille. Kaupunki haluaa myös kehittää asuinympäristöjä ja parantaa asemaansa kilpailukykyisenä asuinpaikkana lapsiperheille.

Uusien asuntojen kokonaistarve (2008-2015) on keskimäärin 200 asuntoa vuosittain, joista puolet pientaloasuntoja ja puolet kerrostaloasuntoja. Tällä hetkellä Raision asuntokanta on omistusasuntopainotteista, sillä vuokra-asuntojen osuus on noin 25,5 % kaikista asunnoista. Vajaa puolet vuokra-asunnoista on valtion tukemia, joista kaupunki omistaa pääosan (78%). Perinteisten asukasryhmien lisäksi markkinoilla on osittain vuokralla asuvia, muualla kuin kotikunnassaan työssä käyviä ja työperusteisia maahanmuuttajia.

Nuorten asuntotilanne Raisiossa on kohtalaisen hyvä. Kaupungin keskustassa on kaksi nuorille tarkoitettua vuokrataloa, joissa on myös tukiasuntoja. Monien lapsiperheiden suosima asumisvaihtoehto on pientalo, joihin rakennuslupia on vuosittain myönnetty 40-50 kpl. Kaikkiaan pientaloasuntoja Raisiossa on noin puolet kaikista asunnoista.

Terveys

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on toteuttanut Raisiossa vuodesta 2001 lähtien joka toinen vuosi kouluterveyskyselyn peruskoulujen 8. ja 9. luokkien oppilaille sekä lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoille. Kysely suoritettiin viimeksi v. 2009. Kyselyn tarkoituksena on selvittää oppilaiden subjektiivisia kokemuksia liittyen elin- ja kouluoloihin, terveyteen, terveystottumuksiin, terveysosaamiseen ja oppilashuoltoon. Kyselyyn on osallistunut vuosittain yläluokilta noin 500 sekä lukiosta noin 250 oppilasta.

Elinoloissa on havaittavissa sekä myönteistä että kielteistä kehitystä. Läheisten ystävien puute väheni edellisestä kyselyvuodesta sekä yläluokkalaisilla että lukiolaisilla. Nuorten viikonloppuviettopaikasta tiedettävien määrä on laskenut vuodesta 2005 lähtien tasaisesti. Keskusteluaiheuksia vanhempien

kanssa kokevien nuorten määrä on kääntynyt lievään nousuun vuonna 2007. Neljännes vastaajista ilmoittaa kokeneensa fyysistä uhkaa viimeisimmän kyselyvuoden aikana.

Koulun fyysiset työolot ja työilmapiiri paranivat sekä Vaisaaren koulussa että Raision lukiossa. Yläluokkalaisista 61 prosenttia ja lukiolaisista 30 prosenttia koki koulun fyysiset työolot puutteellisiksi. Työilmapiiriä piti ongelmallisena 25 prosenttia yläluokkalaisista ja 9 prosenttia lukiolaisista. Yläluokkalaisten koulutapaturmat yleistyivät hieman. Heillä oli aiempaa vähemmän opiskeluvaikeuksia ja entistä harvempi yläluokkalainen ilmoitti, ettei pidä koulunkäynnistä lainkaan. Lukiolaiset kokivat tulevaisuuden kuulluksi koulussa paremmin kuin kaksi vuotta sitten ja he lintsasivat entistä vähemmän.

Heillä oli opiskeluun liittyvää avun puutetta vähemmän kuin kaksi vuotta sitten, mutta he kokivat koulutyöhön liittyvän työmäärän liian suureksi aiempaa yleisemmin. Puolet lukiolaisista koki koulutyön määrän liian suureksi.

Terveydentilan keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien määrä on hieman laskenut vuosina 2005-2009. Viikoittain päänsärystä kärsivien oppilaiden määrä on hieman kasvanut, niska- ja hartiakivuista kärsivien määrä puolestaan laskenut jonkin verran. Lääkärin toteamien pitkäaikaisairaiden määrä on kasvanut vuosina 2005-2007 neljä prosenttia, mutta kasvu on pysähtynyt vuoteen 2009 mennessä. Joka kymmenes ilmoittaa kärsivänsä keskivaikeasta tai vaikeasta masennuksesta. Trendi on kuitenkin ollut laskeva.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen vuonna 2005 kokoaman vertailutiedon (Sotkanet) mukaan Raisiossa yläasteikäiset nuoret elävät keskimäärin epäterveellisemmin kuin vastaavanikäiset muualla Suomessa. (THL, kouluterveyskysely).

Väkivalta ja nuorisoriikollisuus

Raisiolaisten ja ruskolaisten lasten ja nuorten tekemien rikosten määrä on parina viime vuonna ollut lisääntymään päin. Vuoden 2009 tilaston mukaan raisiolaisia nuoria on syyllistynyt rikokseen 180, ruskolaisia 34. Samana vuonna eri tehtäviä on ollut raisiolaisten lasten osalta 268, ruskolaisten 62. Vuonna 2010 vastaavat luvut ovat Raisiossa 196 lasta, Ruskolla 42 lasta, tehtäviä Raisiossa 319, Ruskolla 62. Näissä luvuissa on mukana myös tilanteet, joissa lapsi itse on uhrina; näitä on Raisiossa alle 10 ja Ruskolla alle 5. Luvuissa ovat mukana myös ns. päihde- ja näpistyspuhuttelut. Nämä ovat monesti yksittäiskäyntejä, eikä niistä synny esim. lastensuojelusiakkuutta. Raisiossa tehtyjen sovitteluiden määrä vaihtelee vuositasolla paljon. Sovitteluissa osallisina olleita lapsia/nuoria on ollut 20-100 yhteensä 20:ssä eri asian sovittelussa.

Lapsiperheiden taloudellinen toimeentulo

Pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaiden osuus ikäluokasta on kasvanut tasaisesti kuluneen vuosikymmenen aikana niin, että vuonna 2008 pienituloisissa kotitalouksissa asui 9,9 % kaikista alle 18-vuotiaista. Raisiossa tämä tarkoittaa 509 lasta. Toimeentulotuen piirissä on 275 lapsiperhettä. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 18-24-vuotiaiden määrä on kääntynyt jyrkkään nousuun vuoden 2005 jälkeen niin, että vuonna 2009 pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden määrä on 83.

Lasten ja nuorten omat kokemukset hyvinvoinnistaan

Vuoden 2010 helmi-maaliskuun aikana hyvinvointikysely tehtiin päivähoitossa oleville 5-6 -vuotiaille lapsille. Kyselyyn osallistui Raisiossa 249 lasta ja Ruskon kunnassa 67 lasta.

Alakoulun ja yläkoulun oppilaskuntien edustajia ja tukioppilaita osallistui yhteensä 80 nuorta kyselyyn.

Kysymys 1.

Mitkä asiat ovat hyvin tänään ?

Raisiossa ja Ruskon kunnassa päivähoitoikäisistä lapsista yli puolet piti tärkeimpänä asiana kavereita ja heidän kanssaan leikkimistä. Toiseksi tärkeintä lasten mielestä oli piirtäminen ja pelaaminen hoidossa tai kotona. Kolmantena asiana lapset mainitsivat äidin, isän ja sisarusten kanssa yhdessäolon. Lisäksi useat lapset mainitsivat tärkeinä asioina syömisen ja hyvän ruuan hoidossa. Lapset listasivat hyviksi ja mukaviksi asioiksi elämässään myös ulkoilun hoidossa, tietokoneella pelaamisen kotona ja lastenohjelmien ja -elokuvien katsomisen kotona.

Alakoulun oppilaat asettivat myös kaverit ja hyvät ystävät etusijalle arjessaan samoin kuin yläkoululaiset. Yläkoulun oppilaat arvostivat erityisesti sitä, että elämä kaiken kaikkiaan sujuu heillä hyvin – kun arki on rauhallista, on mielikin hyvä. Yläkoulun oppilaiden vastauksissa oli myös jo sijaa terveyden arvostukselle sekä rakkaudelle.

Alakoulun oppilaat pitivät tärkeinä koulunkäyntiä ja siihen liittyviä asioita (koululiikunta, kouluruoka, lempiaineet). He toivat vastauksissaan esille myös kodin ja perheen tärkeyden sekä sisarusten merkityksen.

Kysymys 2.

Minkä asian toivoisit olevan elämässäsi tällä hetkellä paremmin?

Raisiossa ja Ruskon kunnassa päivähoitolapset toivoivat, ettei heitä kiusattaisi kotona tai hoidossa. He toivoivat, etteivät vanhemmat komentaisi heitä liikaa ja että vanhemmat leikkisivät heidän kanssaan enemmän. Lisäksi lapset toivoivat, että hoidossa ei jäisi ilman

leikkikaveria ja että jotkut kavereista eivät riehuisi hoitopaikassa.

Tähän kysymykseen tuli päivähoitolasten osalta runsaasti myös sellaisia vastauksia, jotka kertovat yksittäisen lapsen huonosta olostsa omassa kodissa. Lasten käyttämät ilmaukset vastauksissa olivat varsin vahvoja ja toivat esiin monenlaista huolta lapsen hyvinvoinnin suhteen. Tällaisia asioita olivat kotona ikävinä koetut tilanteet kuten vanhempien antamat moitteet ja niihin liittyvä kovaäänisyys, vanhempien antamat rangais-
tukset ja niiden aiheuttama pelko, sisarusten jatkuvan kiusankohteenä oleminen ja kotona vallitseva huono ilmapiiri johtuen juuri perheenjäsenten välisistä huonoista suhteista. Muutama lapsi kuvasi tätä sanomalla, ettei pidä kotona olosta.

Alakoulujen edustajien mielipiteen mukaan kaikki olisi paremmin, jos riehuja olisi vähemmän. Kotona ihan-
netila olisi sellainen, ettei kukaan perheenjäsen riitelisi keskenään. Kotona olisi mukavampi olla, jos siellä ei komennettaisi niin paljon. Läksyjäkin saisi olla vähemmän, niin elämä olisi helpompaa.

Yläkoululaiset toivoivat kokeiden vähenemistä ja koulumenestyksen paranemista. Vapaa-ajan osalta haaveiltiin matkoista ja pidemmistä lomista sekä levosta. Rahaa oli monen mielestä liian vähän. Terveys kuitenkin nostettiin monessa vastauksessa yhdeksi tärkeimmäksi asiaksi elämässä.

Kysymys 3.

Mitä pitäisi tehdä, jotta asiasi olisivat nykyistä paremmin?

Päivähoitossa lapset eivät osanneet vastata suora-
naisesti tähän kysymykseen vaan vastauksissa toistui kakkoskysymyksen asioita. Lapset mainitsivat samoja negatiivisina kokemiaan asioita kuin edellisen kysymyksen vastauksissa. Päällimmäisenä kiusaamiseen liittyvät asiat sekä kotona että koulussa.

Alakoulujen oppilaat olivat sitä mieltä, että kiusaaminen pitäisi lopettaa ja välitunteja pitäisi pidentää. Kokeisiin pitäisi lukea paremmin ja ajatella ympäristöasioita enemmän. Lapsiin voisi myös kiinnittää enemmän huomiota ja heidän liikkumiseensa pitäisi satsata enemmän. Hienointa olisi, jos saataisiin kaikille sellaiset elinolot, ettei kenenkään tarvitsisi kärsiä.

Yläkoululaiset kokivat tähän kysymykseen vastaamisen vaikeana; ei osattu miettiä laaja-alaisemmin, mitä konkreettista voisi tehdä asioiden/elämänlaadun parantamiseksi. Vain muutama oppilas mietti tätä vastausta laajempaan kokonaisuuteen. Joku oli sitä mieltä, että raha ratkaisee ja ainoastaan pari vastaajaa mietti asioita syvällisemmin eli ihmisten käyttäytymisen ja ajattelutapojen muutoksen kautta – ”pitäisi osata olla onnellinen toisten puolesta” ja ”aikuisten pitäisi oppia olemaan ymmärtäväisempiä”

3. LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTIA EDISTÄVÄT JA ONGELMIA EHKÄISEVÄT PALVELUT KUNNASSA

Neuvolatoiminta

Uusi terveydenhuoltolaki lastenneuvolatoiminnasta sekä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollosta tuli voimaan 1.7.2009. Lain täytäntöönpano tapahtuu viimeistään vuoden 2011 alusta. Raisiossa tämä vaatii kolmen terveydenhoitajan ja puolentoista koululääkärin lisäresurssin.

Terveysneuvonta pitää sisällään lasten/nuorten/opiskelijoiden ja odottavien äitien ennaltaehkäisevän, lakisääteisen terveydenhuollon sekä ennaltaehkäisevän rokotustoiminnan. Raisiossa ennaltaehkäisevästä terveydenhuollosta vastaa 13,5 ja Ruskolla 4 terveydenhoitajaa Raision kaupungin alueella toimii kolme neuvola; Keskusta, Paikkari ja Kuloinen, joissa kaikissa on äitiys- ja lastenneuvola sekä perhesuunnitteluneuvola. Ruskolla ja Vahdolla toimii molemmissa yksi neuvola käsittäen äitiys-, lasten- ja perhesuunnitteluneuvolan.

Kaikilla Raision ja Ruskon alueen kouluilla (perusopetuksessa) on oma terveydenhoitaja. Raision lukiossa ja Vaisaaren yläkoulussa toimii kaksi terveydenhoitajaa. Opiskelijaterveydenhuollosta (ammattioppilaitos, kauppaopisto, Timali/aiikuiskoulutus) toimii Raisiossa yksi terveydenhoitaja.

Neuvoloilla on hyvin laajat ja moniulotteiset mahdollisuudet vaikuttaa perheiden kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Asiakkuudet ovat pitkäkestoisia ja lähes kaikki perheet ovat neuvoloiden ja kouluterveydenhuollon piirissä. Neuvolatyön vahvuuksia ovat pitkälle ulottuvat työn vaikutukset, oikea-aikaisen avun mahdollistaminen, asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden sekä riskitekijöiden huomioiminen. Yhteistyöverkosto on laaja. Tärkeimmät yhteistyötahot ovat tällä hetkellä perhetyö, kehitysneuvola, oppilashuolto, erikoissairaanhoido, päihähoito ja seurakunta.

Neuvolatyöllä on vahva terveysneuvonnallinen ote. Raisiossa pyritään lisäämään yhteistyötä mm. suunnitelmalla päivähoidon kanssa ryhmäneuvolan aloittamista päiväkodissa sekä aloittamalla ns. laajennettu perhevalmennus. Suunnitelman mukaan ryhmäneuvolassa päiväkotitekee mm. kehitysarviot hoidossa olevista lapsista. Laajennettu perhevalmennus puolestaan on moniammatillisen työryhmän tiivistä yhteistyötä. "Raision oma malli" on syntynyt yhteistyössä päivähoidon, liikuntapalvelujen, seurakunnan, MLL:n isätyön, perhepalvelun ja perhekeskuksen kanssa. Raisiossa aloitettiin elokuussa 2010 "Voimaperheet" – hanke yhteistyössä Turun Yliopiston kanssa. Hanke on suunnattu 4 v täyttäneille ns. rajattomille lapsille.

Työskentelyssä pyritään puuttumaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lapsen käytöshäiriöihin. Suunnitteilla on myös nettineuvolan käynnistäminen lähitulevaisuudessa. Sen kautta asiakkaat saavat ennakkotietoa kaikesta siitä, mitä heidän lapsensa neuvolakäynnit sisältävät. Uutena toimintana otetaan käyttöön myös "isäneuvola" vauvan ollessa 5 kk:n ikäinen. Lisäksi on tarkoitus aloittaa terveystarkastuksen alkukartoitus 7 -luokkalaisille eli ns. "netti-seula". Siinä kartoitetaan nuorten päihteen käyttöä, nukkumisvaikeuksia, kaverisuhteita ja ylipainoisuutta. Raision koulutoimi suunnittelee nettiseulan käyttöönottoa yhteistyössä kouluterveydenhuollon kanssa.

Arjen työtä vaikeuttaa Raision neuvoloissa tällä hetkellä muutaman terveydenhoitajan vajoaus, ja jonkin verran työtä haittaa myös tilojen puute parin yksikön kohdalla. Kouluterveydenhuollon puolelta puuttuu koululääkäri ja kouluterveydenhuollon tarkastuksia suoritetaan vain joka toinen vuosi resurssipulan vuoksi. Lisäksi ryhmä – ja luokkakoot ovat kouluterveydenhuollon mukaan liian suuret. Asiakastyössä terveydenhoitajat ovat havainneet laman vaikutukset, jotka selkeästi näkyvät perheiden huonovointisuutena, mm. mielenterveys- ja päihdeongelmat ovat lisääntyneet. Henkilökuntaresurssit pyritään nyt saamaan nopeasti kuntoon, sillä työvoimapula heijastuu välittömästi asiakastyöhön. Edellä mainittuja "tulevaisuuden visioita" ja "suunnitelmia" ei silti aiota haudata vaan lähes kaikki uudet suunnitelmissa olevat työmuodot käynnistyvät näillä näkymin vuoden 2011 puolella. Uudet vakanssit saataneen käyttöön vuoden 2011 puolella.

Neuvolan perhetyö

Neuvolan perhetyö on osa kaupungin tarjoamaa peruspalvelua kuntalaisille. Kohderyhmänä ovat raisiolaiset äitiys- ja lastenneuvolan asiakkaat. Neuvolan perhetyö perustuu terveydenhoitajan arvioon perheen palvelutarpeesta. Työskentely perustuu perheen kanssa tehtävään perhetyön suunnitelmaan, jota arvioidaan työskentelyn edetessä yhdessä terveydenhoitajan ja perheen kanssa. Neuvolan perhetyö on tavoitteellista ja määräaikaista tukea. Työskentely tapahtuu pääsääntöisesti perheen kotona, päiväsaikaan.

Neuvolan perhetyön tavoitteena on varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen vanhemman ja vauvan välillä konkreettisen tekemisen ja ohjaamisen keinoin. Perhetyö pyrkii vastaamaan perheen tuen tarpeeseen riittävän varhaisessa vaiheessa ja ennaltaehkäisemään mahdollisten ongelmien synnyä.

PERHEKESKUSTYÖ

Perhekeskus Pihapiiri

Raision Perhekeskus Pihapiiri toimii Perhepalveluyksikön alaisuudessa. Keskus on tarkoitettu ensisijaisesti alle kouluikäisten lasten perheille, jotka hoitavat lasta/lapsia kotona ja joilla ei ole kunnallista kokopäivähoitopaikkaa. Perhekeskus on ennaltaehkäisevän työn yksikkö, matalan kynnyksen talo, joka pyrkii mahdollisimman monipuolisesti tarjoamaan tukea ja ohjausta lapsiperheille.

Perhekeskus tarjoaa erilaisia palveluja arkipäivinä raisiolaisille perheille. Palvelukokonaisuudet ovat :

- 1) Avoimet ovet koko asiakaskunnalle (nyk.3xvkossa)
- 2) Avoimet ja suljetut ryhmät
- 3) Lastenhoitopalvelu yhdessä vapaaehtoisjärjestön kanssa
- 4) Kesäpäivät yhdessä Raision srk:n kanssa
- 5) VHT/VIG-video-ohjaus

Palvelut ovat pääsääntöisesti ilmaisia; ainoastaan joihinkin retkiin tai toiminnassa toteutettaviin kursseihin voi liittyä pieni osallistumismaksu.

Perhekeskus on ollut toiminnassa vuodesta 2002 Raisiossa ja aivan toiminnan alusta lähtien keskus on ollut raisiolaisten lapsiperheiden suosiossa. Heti alussa toiminnan suunnitteluun otettiin mukaan myös asiakkaat itse kuulemalla heidän toiveitaan ja ideoitaan. Huolimatta pienestä henkilökuntaresurssista (kaksi vakityöntekijää+ työllistetty) on asiakkaiden toiveita pystytty toteuttamaan hyvin.

Vuoden 2010 ensimmäisen neljänneksen aikana keskuksen palveluja käytti 81 raisiolaisperhettä. Kävijämäärät ovat vuoden 2010 loppuun mennessä jatkuvasti nousseet. Asiakastytyväisyyttä on mitattu koko toiminnan aikana kolmen kyselyn avulla. Keväällä 2010 toteutettiin kysely, jossa oli mukana 27 vastaajaa. Yli puolet heistä oli avoimeen toimintaan osallistuneita perheitä ja ¼ osa oli osallistunut perhekeskuksen vauvapäivään. Vastaajista ¾ osaa oli sitä mieltä, että toimintaan on helppo tulla mukaan ja tutustua näin muihin perheisiin. Heidän mielestään myös ilmapiiiri perhekeskuksessa on hyvä. Puolet vastaajista piti askarteluhetkiä mieluisina, ja hieman vajaa puolet oli sitä mieltä, että keskuksen tilat ovat riittämättömät toimintaan.

VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUSPALVELUT

Raision varhaiskasvatuspalveluissa oli syyskuun 2010 lopussa 1079 lasta. Heistä esiopetuksessa on 253 lasta. Monikulttuurisia lapsia oli syyskuun 2010 tilaston mukaan päiväkotihoidossa 88 (heistä 55 keskus-

tan alueen kahdessa päiväkodissa), ryhmäperhepäivähoidossa 13 ja perhepäivähoidossa 1 lapsi.

Päiväkotihoidon on päiväkodeissa tapahtuvaa hoitoa, kasvatusta ja opetusta. Päiväkotitoimintaa ohjaa Laki – ja asetus lasten päivähoitosta, Laki sosiaalihuollon henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista ja Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista. Raision päiväkotien toiminta perustuu kaupungin omaan varhaiskasvatussuunnitelmaan ”Matka jatkuu”. Jokaiselle lapselle tehdään oma henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma hoidon, kasvatuksen ja opetuksen tueksi.

Päiväkotihoidon annetaan Raisiossa 12 päiväkodissa, joista 11 on avoinna ma-pe klo 6.15 - 17.00 ja Varppeen lastentarha on auki ma-pe klo 6.00 - 22.00.

Ruotsinkielisten päiväkotipalvelujen ostamisesta Raisiolla on sopimus Folkhälsans Åboland Ab:n kanssa. Palvelu annetaan Raisiossa päiväkotia Västanvindissä.

Vuorohoidon on päiväkodissa tapahtuvaa ympärivuorokautista hoitoa, kasvatusta ja opetusta lapsille, joiden hoidon tarve perustuu vanhempien/vanhemman päätyöstä johtuvaan vuorotyöhön. Vuorohoidon toteutetaan Leijapuiston päiväkodissa. Vuorohoidon annetaan tarpeen mukaan viikon jokaisena päivänä 24 tuntia vuorokaudessa. Mikäli lapsen tarve vuorohoidon muuttuu, hänet sijoitetaan tavalliseen päiväkotiin tai perhepäivähoitoon. Lapsen hoitoajat perustuvat vanhempien työvuoroihin. Lapsi voi olla hoidossa aina, kun molemmat vanhemmat ovat työssä sekä yövuoron jälkeen vanhempien nukkumisajan (korkeintaan kahdeksan tuntia työvuoron päättymisestä). Illalla klo 22.00 jälkeen ei lasta riittävän yöunen turvaamisen vuoksi saa hakea päiväkodista. Vanhemman vapaapäivä on myös lapsen vapaapäivä. Yövuoroista tulee ilmoittaa vähintään viikkoa ennen yöhoidon tarvetta.

Henkilöstömitoitus noudattaa voimassa olevia lakeja ja asetuksia. Henkilökunnan ja lasten välinen suhdeluku määritellään seuraavasti : alle 3-vuotiasta kokopäivähoidossa olevaa lasta kohden 1 henkilö/4 lasta, yli 3-vuotiasta kokopäivähoidossa olevaa lasta kohden 1 henkilö/ 7 lasta. Osapäivähoidossa vähintään 1 henkilö, jolla on sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun 7§:n mukainen ammatillinen kelpoisuus/ 13 lasta.

Hoitopäivien määrä/hoitomaksu: Asiakkaalla on mahdollisuus valita hoitopäivien määrä seuraavasti: 11-15 pv/kk, jolloin hoitomaksu on 85% kokopäivämaksusta, 1-10 pv/kk, jolloin päivähoitomaksu on 65% kokopäivämaksusta, vuorohoidon tarve alle 90h/kk, jolloin hoitomaksu 85% kokopäivämaksusta.

Henkilöstön kelpoisuusvaatimukset: Päiväkodissa tulee vähintään joka kolmannella hoito- ja kasvatustehtävissä toimivalla olla sosiaalihuollon ammatillisen

henkilöstön kelpoisuusehdoista annetun 7§:ssä säädetty ammatillinen kelpoisuus ja muilla hoito- ja kasvatustehtävissä toimivilla 8§:ssä säädetty ammatillinen kelpoisuus.

Esiopetus on päiväkodeissa perusopetuslain pohjalta tapahtuvaa kasvatusta ja opetusta. Kunnalla on esiopetuksen järjestämisvelvollisuus, mutta esiopetukseen osallistumisesta päättää lapsen huoltaja (poikkeuksena 26§ 1mom.). Raisiossa perusopetuslain mukaista maksutonta esiopetusta ohjaa esiopetuksen opetussuunnitelma ”Silta”. Esiopetuksen tavoitteena on parantaa lapsen oppimisedellytyksiä sekä edesauttaa lapsen joustavaa siirtymistä varhaiskasvatuksesta alkuopetukseen.

Esiopetus on kokonaisvaltaista päivittäiseen toimintaan sisältyvää tavoitteellista toimintaa, joka niveltyy kiinteästi sekä varhaiskasvatukseen että alkuopetukseen. Sen tehtävänä on edistää lapsen oppimisen valmiuksia sekä tukea lapsen persoonallisuuden kehitystä, terveen itsetunnon vahvistumista että positiivista minäkuva.

Esiopetuksessa ohjataan lasta mm. omaksumaan kulttuurimme arvoja ja normeja sekä yhteiselämän pelisääntöjä. Lasta ohjataan myös omatoimisuuteen ja toisten huomioimiseen. Monipuolinen toiminta ja leikki ovat esiopetuksen keskeisiä työskentelytapoja. Lapsen aikaisemmat oppimiskokemukset, mielenkiinnon kohteet, lahjakkuus ja mahdolliset oppimisvaikeudet pyritään huomioimaan toimintaa suunniteltaessa, toteutettaessa ja arvioitaessa. Esiopetus on osa elinikäistä oppimista ja sinällään arvokas ajanjakso lapsen elämässä.

Varhaiserityiskasvatus

Varhaiserityiskasvatus on päivähoidon palvelujärjestelmään sisältyvä toimintatapa erityistä tukea tarvitseville lapsille. Erityistuki voi olla lääketieteellistä, sosiaalista tai kasvatuksellista. Tukea tarvitsevalle lapselle kunnan järjestämä päivähoito voi olla yksi kuntoutusmuoto, jonka toteuttamisessa on huomioitava lapsen yksilölliset tarpeet, tukipalvelujen riittävyys ja yhteistyö vanhempien ja eri tahojen kanssa.

Raisiossa erityistä tukea tarvitsevat lapset havaitaan mm. päivähoidossa ja neuvoloissa. Tuen määrittäminen tehdään erityislastentarhanopettajan tekemällä kartoituksella ja tarvittaessa asia käsitellään kehitysneuvolassa.

Raisiossa on seuraavat erityisryhmät:

- 1) **Varpeen lastentarhan integroitu erityisryhmä, joka on ensisijaisesti kielen kehityksen tukea tarvitseville**
- 2) **Leijapuiston päiväkodin integroitu erityisryhmä, joka on ensisijaisesti sosioemotio-**

naaliseen kehityksen ja tarkkaavaisuuteen tukea tarvitseville lapsille

Päiväkodeissa on tällä hetkellä yht. 11 avustajaa, joista 7 on henkilökohtaisia avustajia, 2 ryhmäavustajaa sekä 2 avustajaa, jotka toimivat erityisryhmässä.

Kun ryhmässä on erityistä tukea tarvitsevia lapsia, voi ryhmäkoko pienentää. Erityistä tukea tarvitsevat lapset ovat kahden lapsen hoitopaikalla. Jokaiselle erityistä tukea tarvitsevalle lapselle laaditaan kuntoutus- ja toimintasuunnitelma (L36/1973, 7a§).

Kiertävät erityislastentarhanopettajat (Raisiossa kaksi) konsultoivat ja antavat pienryhmä- ja yksilöopetusta päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja perhekeskudessa.

Resurssierityislastentarhanopettaja toimii Varpeen lastentarhassa ja Leijapuiston päiväkodissa. Hän konsultoi ja antaa pienryhmä- ja yksilöopetusta vain ko. päiväkodin henkilökunnalle ja lapsille.

Perhepäivähoito

Perhepäivähoito on perhepäivähoitokodissa tapahtuvaa hoitoa, kasvatusta ja opetusta. Perhepäivähoitoa ohjaa Laki- ja asetus lasten päivähoitosta ja Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista. Raision perhepäivähoidon toiminta perustuu kaupungin omaan varhaiskasvatussuunnitelmaan ”Matka jatkuu”. Jokaiselle lapselle tehdään oma henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma hoidon, kasvatuksen tueksi.

Perhepäivähoitoa annetaan hoitajan omassa kodissa tai ryhmäperhepäivähoitokodissa. Henkilöstömitoitus noudattaa voimassa olevia lakeja ja asetuksia. Henkilökunnan ja lasten välinen suhdeluku määritellään seuraavasti:

Samanaikaisesti enintään 4 lasta, mukaan luettuna hoitajan omat alle kouluikäiset lapset. Lisäksi voidaan hoitaa yhtä perusopetuslain mukaista esiopetusta saavaa lasta tai kunnan osapäivähoidossa olevaa lasta, joka aloittaa perusopetuksen toimintavuotta seuraavana vuonna.

Jos perhepäivähoitokodissa hoidetaan useampaa kuin 8 lasta, tulee yhdellä perhepäivähoitajalla olla vähintään sosiaalihuollon ammatillisen kelpoisuusehtojen 8 §:ssä säädetty ammatillinen kelpoisuus. Raisiossa toimii tällä hetkellä 4 ryhmäperhepäivähoitokotia (Simukka, Hallipelto, Voudinkatu, Pikkolo)

OPETUSPALVELUT

Kunnallisen perusopetuksen perusteet ovat lainsäädännölliset. Ne ohjeistavat ja pitkälti määräävät kunnan opetuksen järjestämistä. Valtion ja kuntien väliset säätelymekanismit muuttuvat varsin usein. Tämä heijastuu myös opetuksen järjestelyin koulun tasolla. Erityisesti on lisääntynyt erilaisten hankerahoitusten kautta synnyttävät toimenpiteet kouluissa. Kokonaisuutena Raision perusopetus toimii hyvin taloudellisesti ja tehokkaasti. 2500 oppilaan ja 200 opetushenkilöstön ja tukihenkilön kouluissa tekemää työskentelyä avustaa, ohjaa ja tukee sivistyskeskuksen ydinryhmä sivistysjohtajan johdolla.

Matalan hierarkian tyyllillä toimivassa organisaatiossa on helppo saada asiansa kuuluville ja käsittelyyn. Tämä koskee niin asiakkaita kuin työntekijöitäkin.

Toisen asteen koulutuksen, lukion ja ammatillisen opetuksen, keskeisenä ideana on tarjota Raision ja laajemmankin alueen nuorille tasokasta koulutautumismahdollisuutta. Raisio on satsannut lähivuosina näihin asioihin oman lukionsa aseman turvaajana että Rasekon toiminnan puitteissa. Liki 90% raisiolaisista nuorista jatkaa koulutautumistaan peruskoulun jälkeen erilaisten koulutusmodulien puitteissa.

Perusopetus

Koululainsäädäntö muuttuu ajan myötä. Uusimmat perusopetukseen liittyvät laajemmat uudistuksen ovat kaavailujen mukaan tulossa voimaan vuonna 2013. Tänä päivänä rakennetaan entistä enemmän monialaista näkemystä lapsen ja nuoren maailman asioista. Vuoden 2011 aikana raamitetaan koulujen mahdollisuudet ja käytänteet oppilaiden entistä yksilöllisempään avustamiseen opiskelussa. Raisiossa on toiminut oppilashuollon ajanmukaistamiseen ja uudistamiseen toiminut työryhmiä, joiden työn perusteella juurrutetaan käytänteitä koulujen arkeen. Tätä tarkoitusta varten Raisio on saanut hankerahoitusta, joka mahdollistaa päätoimisen työntekijän koordinoiman työn yhdessä koulujen kanssa.

Hankkeiden määrä on viime vuosina ollut melkoinen. Opetusministeriö on suunnannut toimintaansa ja kunnille osoitettavaa rahoitusta hankehakemusten kautta. Raisio on aktiivisesti käyttänyt tätä mahdollisuutta. Vaikutuksiltaan ehkä suurimmat rahoitukset on suuntauneet POP- hankkeeseen. Tällä rahoituksella kouluissa on toimineet resurssiopettajat samanaikaisopettajina luokassa tai pienempien ryhmien vetäjinä omana ryhmänään. Tämä on suunta, jota koulujen tulisi saada aivan perustoiminnaksi oman työnsä tehostamiseksi. Samantyyppinen suunta on KELPO –hankkeella. Se keskittyy tehostetun ja erityisen tuen tason oppilaiden tunnistamiseen ja heidän auttamiseensa ilman erityisopetuspäätöksiä.

Maahanmuuttajien tukemiseen ja opettajien kouluttamiseen keskittynyt Moku-hankkeella on järjestetty monia koulutustilaisuuksia opettajille ja kohdennettu lapsille kansainvälisyyskasvatukseen liittyviä asioita. Yläkoululla on tuettu omasta opiskelustaan sivuun ajautuneita nuoria JOPO-hankkeen kautta.

Kiusaamisen torjumiseen ja tunnistamiseen keskittyvässä Kiva Koulu-toiminta kattaa kaikki perusopetuksen ryhmät painopisteen ollessa alakouluissa. Friends –ohjelma syventää erityisesti yläkoulujen oppilaita omien tunteiden kasvattamisessa.

Liikkuva koulu/Terveet koulut toiminta on käynnissä Tahvion –Tikanmaan koulujen alueella. Sen painopisteenä on laaja myös lasta ja hänen perhettään lähiympäristössä liikkumiseen innostava toiminta. Koulujen liikuntakasvatuksen tehostaminen välituntiliikunnan aktivoineilla on ollut viime aikoina hyvin esillä. Sen on todettu edistävän koulukäynnin tehostumista ja yhteisöllisyyttä. Oppilasliikuttajat innostavat helposti toisia lapsia liikkumaan Alakoulujen osalta tämä toimii sangen hyvin. Tukioppilastoiminta istuu kuitenkin varsin hyvin isompien koululaisten maailmaan. Se on vähentänyt osaltaan perinteisen oppilaskuntatoiminnan merkitystä, mutta tämäkin toiminta on uudelleen elpymässä.

Lasten ja nuorten osallisuutta on herätelty vahvasti alakouluista lähtevällä oppilaskuntatoiminnalla. Siihen on panostettu innostamalla opettajia ohjaajiksi. Oppilaskuntien hallitukset valitaan eri tavoin oppilaista ja he ovat kokoontuvat kouluissa tietyin väliajoin. Kunnan tasolla oppilaskunnat valitsevat edustajansa kahteen tapaamiseen syys- ja kevätkaudella, joista toinen pidetään kaupungin valtuustosalissa. Kevään kokouksessa on mukana perusopetuksen ja lukion oppilaskunnan edustajat. Tätä toimintaa koordinoivat koulut ja nuori-

sotoimi yhdessä.

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT

Raision kirjaston toiminta-ajatuksen mukaan kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat sivistyksen peruspalvelua, jotka edistävät kaupunkilaisten fyysistä ja psyykkistä kuntoa ja vireyttä kaikkina ikäkausina. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat ennalta ehkäisevästi vaikuttavaa toimintaa. Kirjasto edistää alueensa asukkaiden yhtäläisiä mahdollisuuksia elämyksiin, tietojen ja taitojen hankintaan sekä kansalaisvalmiuksien kehittämiseen. Kirjastoon on helppo tulla ja kynnys käyttää kirjaston palveluja on matala. Kirjastojen pitkät aukioloajat, palvelujen lakisääteinen maksuttomuus, viihtyisät tilat ja ajanmukaiset palvelut takaavat kirjastojen suosion yhtenä tärkeimpänä vapaa-ajan viettopaikkana ja toisaalta tietokeskuksena. Kirjasto tarjoaa lapsille henkisesti ja fyysisesti turvallisen paikan. Monet lapset ja nuoret viettävät koulusta päästyään pitkiä aikoja kirjastossa. Kirjastoon tullaan lainaamaan, mutta myös tapaamaan kavereita, lainaamaan satuja tai musiikkia, lukemaan lehtiä, pelaamaan ja käyttämään internetiä. Myös lapsiperheet viihtyvät kirjastossa. Kirjastokäynnit isän ja äidin kanssa jäävät mieleen ja ovat mitä parhainta ennaltaehkäisevää lapsi- ja nuorisotyötä.

Kirjasto on keskeisellä paikalla kaupungissa ja myös monet koulut totesivat sen hyvänä asiana. Kirjaston yhteistyökumppaneita oli luonnollisesti paljon: koulut ja päiväkodit, Harkko-museo, Raision seurakunta, Lukukeskus, Vaski-yhteistyö, Kirjakaupat, Nuoli-yhteistyö, Pohjola - Norden, Pelastakaa lapset ry.

Harkko-museo sijaitsee myös kaupungissa keskeisellä paikalla. Museon toiminnassa otetaan lapset huomioon näyttelyiden suunnittelun yhteydessä. Lasten taidekasvatus toimii useammassa tilassa ja tilat ovat tarkoitukseensa hyvät. Myös ulkopuolisissa oppilaitoksissa tarjotaan lapsille taidekasvatusta. Harkko mainitsee aktiivisiksi yhteistyökumppaneikseen kaupungin päiväkodit ja perusopetuksen, Raision kirjaston sekä Raision liikunta- ja nuorisopalvelut. Lisäksi kulttuuripalvelut järjestää lasten ja nuorten orkesteritoimintaa sekä ostaa taidekasvatuspaikkoja musiikkioppilaitoksista ja tanssioppilaitoksesta. Työväenopisto järjestää muun taiteen perusopetuksen.

Raision pääkirjastossa lapsille ja nuorille on oma osasto ja Petäsmäen kirjastossa oma nurkkaus. Lasten aineisto on omissa hyllyissään. Lapsille on järjestetty lukupaikkoja. Internet- ja pelitietokoneet sekä ovat suosittuja kirjaston lapsille tarjoamia palveluja.

Raision kaupunginkirjastossa lapsiasiakkaisiksi tilastoidaan alle 15-vuotiaat kirjastonkäyttäjät. Vuonna 2009 lasten kirjallisuus oli kokonaislainauksesta 34,9 %. Todellisuudessa lapsilainajat lainaavat enemmän, koska lapset lainaavat myös aikuisten aineistoa. Tilastointi tehdään kuitenkin vain lasten aineiston perusteella. Kirjastoissa lapsia palvellaan tasavertaisina

asiakkaina. Kirjastot tulevat useille lapsille tutuiksi hyvin aikaisessa vaiheessa vanhempien aktiivisuuden, satutuntien, päiväkotivierailujen ja kirjaston järjestämien tapahtumien ansiosta. Kirjastokortti on lapsen ensimmäinen "luottokortti". Kirjastossa rohkaistaan lapsia kysymään henkilökunnalta ja lainaamaan itse omalla kortillaan. Näiden tilanteiden kautta lapsen itsetunto kasvaa.

Raision kaupunginkirjasto hankkii monipuolisesti aineistoa, joka tukee lasten lukuharrastusta, lasten ja nuorten kehitystä sekä osaltaan myös kouluopetusta. Lastenkirjojen osuus kirjahankinnoista oli 43% vuonna 2009. Vuodesta 2009 kirjasto on hankkinut myös koulujen kirjasarjat. Varsinkin syksyllä luokkakäyntien ja kirjavinkkausten takia kysyntä on kohdistunut paljolti juuri helposti luettaviin lastenkirjoihin. Kirjastoista voi lainata maksutta kirjoja, äänitteitä, cd-romeja, DVD-levyjä, konsolipelejä, sarjakuvia ja lehtiä. Erityisesti maahanmuuttajalapsille on tärkeää omankielisen kirjallisuuden saanti. Raision kaupunginkirjastossa on lasten aineistoa seitsemällä vieraalla kielellä ja tarvittaessa lisää vieraskielistä aineistoa voidaan tilata Turusta tai ulkomaalaiskirjastosta Helsingistä. Aineisto järjestetään niin, että lapset löytävät etsimänsä mahdollisimman helposti. Kirjastoissa on lasten ja nuorten kaunokirjallisuuden eri aihepiirejä merkattu erilaisilla tunnuksilla, väreillä ja tarroilla tai niitä on järjestetty omiksi erityisryhmikseen kuten esim. helppolukuiset kirjat. Lasten kirjastonkäyttöä pyritään helpottamaan myös erilaisin symbolein ja sisustuksellisin ratkaisuin.

Kirjasto tukee alueellista yhteisöllisyyttä järjestämällä erilaisia tilaisuuksia ja tapahtumia ja olemalla mukana paikallisessa yhteistyössä ja etenkin viime vuosina yhteistyössä kaupungin liikunta- ja nuorisopalvelujen kanssa. Satutunteja on pidetty säännöllisesti jo 1980-luvulta lähtien. Tällä hetkellä satutunteja pitää Raision Pelastakaa lapset ry. Näin jo pienestä pitäen tie tulee tutuksi kirjastoon ja kirjojen ääreen. Kirjasto tarjoaa lastenteatteriesityksiä 1- 2 kertaa vuodessa ja elokuvaesityksiä noin 20 kertaa vuodessa. Monille lapsille kirjaston teatteriesitys on ensimmäinen kosketus teatterin maailmaan. Lapsille on järjestetty myös konsertteja ja taikuriesityksiä. Kirjastoissa järjestetään lapsille ja nuorille jatkuvasti näyttelyitä kauno- ja tietokirjallisuudesta sekä muusta aineistosta. Vaihtelevista aihepiireistä tehtyjen

näyttelyjen tarkoituksena on tuoda esille aineistoa ja kiinnostavia kokonaisuuksia, parantaa aineiston löytyvyyttä, antaa ideoita, välittää tietoa, esitellä kulttuurista monimuotoisuutta sekä helpottaa valitsemaan aineistoa kotiin lainattavaksi. Kirjastoissa voi ottaa osaa myös tieto- ja lukukilpailuihin. Tietokilpailujen aiheissa huomioidaan ajankohtaiset teemat ja tapahtumat. Lapsi tutustuu tietokilpailuun vastatessaan laajemmin kirjaston aineistoon ja samalla tiedonhakutaidot kehittyvät aineistorekisteriä selatessa. Lukukilpailuissa taas kisataan vuoden eniten lukevan koululaisen tittelistä.

Lukuvuoden aikana suoritettavat teemapäivät, yhteiset tilaisuudet ja muut lapsia ja koteja aktivoivat tapahtumat:

Teemapäiviä, yhteisiä tilaisuuksia, lapsia ja koteja aktivoivia tapahtumia järjestetään kaikissa Raision alakouluissa. Yleisimpiä tällaisia ovat vanhempainillat, pajapäivät, vanhempainyhdistysten järjestämät tempaukset, oppilaskuntien tapahtumat, museo-, konsertti- ja teatterikäynnit, joulun- ja kevätjuhlat, urheilutapahtumat, luokkien retket lähialueille, kerhot, liikuntapäivät, nälkäpäiväkeräys, äitien -ja isänpäivätapahtumat, joulumarkkinat, liikennepäivä.

Raision yläasteella ja lukiossa on hyvin aktiivista toimintaa yhteisten tempausten, tapahtumien ja aktiviteettien muodossa. Yleisimpien lapsia/nuoria aktivoivien tapahtumien lisäksi yläkoulussa vietetään yrittäjäpäivää, ryhmäytymispäivää ja järjestetään uramessut sekä relax - messut. Lisäksi koululla käy vierailijoita ja pidetään elokuvaesityksiä. Leirikouluja järjestetään sekä kotimaassa että ulkomailla, pidetään ”friends”-tunteja ja järjestetään TET- jaksoja ja tukioppilaskoulutusta sekä KiPa/KiVa Koulu-toimintaa. Lukiossa luonnollisesti vuoden kohokohtia ovat erilaiset juhlapäivät, kuten ylioppilasujuhlat, vanhojentanssit, itsenäisyysjuhlat ja penkkaripäivä. Näiden lisäksi on vuosittain erilaisia messutapahtumia ; ammatti-, terveys-, korkeakoulu-jatko-opintomessut. Lisäksi järjestetään vuosittainen koulunäytelmä.

Raision kirjastossa tärkeitä tapahtumia ovat päiväkotija ala-asteikäisille suunnatut toiminnot: neuvolan kirjalatikat, kirjastonkäytön opetuspäivät eskarilaisille sekä alaluokkalaisille, päiväkotikäisten elokuva-aamut, satutunnit, kirjailijavierailu, ”kesän lukevin koululainen” – lukukampanja, lasten- ja nuortenosaston tietokilpailut.

Harkko-museossa järjestetään toukokuussa valtakunnallinen museoviikko ja syksyllä Harkon valanta. Museo on myös yksi koulu- ja päiväkotikäisille suunnatuista Kulttuurireitti –kohteista. Lisänä järjestetään orkesteriesiintymisiä ja yleisökonsertit taideoppilaitoksilla.

VAPAA-AIKAPALVELUT

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut on lasten ja nuorten kasvua tukeva yksikkö. Nuorisopalveluihin kuuluu nuorten harrastus- ja vapaa-ajan palvelut, nuorten työpajatoiminta, ennakoiva ja kohdennettu nuorisotyö sekä nuorten osallisuus- ja vaikuttamispalvelut. Kohderyhmänä ovat nuorisolain mukaan alle 29 -vuotiaat, painopisteinä Raisiossa ovat 12-18 -vuotiaat.

Nuorten harrastus- ja vapaa-ajan palveluihin kuuluu järjestötoiminnan tukeminen (järjestöjen neuvonta ja yhteistyö), nuorisokulttuuri (bänditoiminta, tapahtumat, kouluyhteistyö), leiri- ja muu loma-ajan toiminta (päiväleiritoiminta, kansainvälinen toiminta, leirivälinevarasto, kouluyhteistyö), nuorten tiedotus- ja palveluneuvonta.

Ennakoivaan ja kohdennettuun nuorisotyöhön kuuluu nuorisotilatoiminta, pienryhmätyö, erityisnuorisotyö, alueelliset nuorisopalvelut ja etsivä nuorisotyö, ja ennakoiva päihdetyö.

Osallisuus- ja vaikuttamispalvelut pyrkii kehittämään lasten ja nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia muun muassa Lasten ja Nuorten Parlamentin ja Aloitekanava.fi –palvelun kautta.

Mitä kaikkea on tarjolla?

Liikunta- ja nuorisopalvelupiste Nuoli toimii Kirjastotalossa ja on avoinna asiakkaille arkisin kirjaston aukioloaikoina. Asiakaspalveluun kuuluvat nuorisotiedotus, tilavaraukset ja tilojen käytön ohjaus ja valvonta, nuorisoyhdistysten tukipalvelut, ilmoittautumisten vastaanotto, lainavälinevaraukset ja muu sisäinen ja ulkoinen asiakaspalvelu. Raision nuorisopalvelut on mukana seudullisessa verkkopalvelussa, www.pointti.info, josta saa tietoa asumisesta, opiskelusta, työnhausta, harrastusmahdollisuuksista sekä apua ja neuvontaa elämässä eteen tulevista tilanteista ja kysymyksissä.

Nuorisotilat

Raision alueella on toiminnassa viisi eri nuorisotilaa. Tiloissa järjestetään tapahtumia ja avointen ovien toimintaa. Tiloja vuokrataan myös yhdistysten käyttöön. Bändeille on lisäksi harjoitustiloja Pommarissa. Koulutuksia ja tapahtumia järjestetään paikallisin voimin tai yhteistyössä lähikuntien kanssa.

Kerhotoiminta

Nuorisopalvelut vastaavat koulujen iltapäiväkerhoista, 8 kerhoa jokaisella alakoululla. Palvelun tuottajana toimii tällä hetkellä Varsinais-Suomen Nuoret Kotkat ry. sopimuksen mukaan. Nuorisopalvelujen järjestämiä kerhoja ovat esim. sähkökerhot, eräkerho, käsityökerho ja kädentaitokerho.

Leiritoiminta

Järjestämme leirejä kouluikäisille lapsille ja nuorille koulujen loma-aikoina ja viikonloppuleirejä kouluvuoden aikana. Esim. päiväleirit kesäkuussa tavoittavat 4 viikon ajan n. 200 lasta. Leirit ovat päiväleirejä, jonne lapset kuljetetaan päivittäin linja-autoilla. Leireille etusijalla ovat lapset, joiden vanhemmat ovat töissä.

Retket

Retkiä järjestetään eri teemoilla. Vuosittain yli 10 ryhmää suuntaa lähialueen tapahtumiin tai erityiskohteisiin esim. laskettelukeskuksiin tai huvipuistoihin.

Erityisnuorisotyö

Nuorten tukitoiminta on yksi Raision nuorisopalvelujen painopistealueita. Olemme tehneet kiinteää yhteistyötä vuodesta 1993 alkaen koulujen ja sosiaalitoimen kanssa. Kokemuksemme mukaan tämä työmuoto on todettu hyväksi niin koulujen, lasten vanhempien kuin muiden viranomaistenkin taholta. Työssä on mukana koko nuorisopalvelujen henkilöstö erityisnuorisotyöntekijän lisäksi.

Nuorisopalvelut järjestää yhteistyössä koulujen, sosiaalitoimen ja tukea tarvitsevien lasten ja nuorten vanhempien kanssa pienryhmätoimintaa sekä yksilöohjausta. Nämä toiminnot räätälöidään aina nuorten erilaisiin elämäntilanteisiin ja tarpeisiin sopiviksi. Yhteistyötä tehdään myös erityisluokkien kanssa. Nuorisotyöntekijät ovat mukana koulujen oppilashuoltoryhmissä, Vaisaaren koulun hankkeissa, erityiskerhojen toiminnassa sekä Nuorisotyöryhmässä yhdessä opetus- ja sosiaalipalvelujen sekä poliisin, seurakunnan ja työvoimapolvelujen kanssa.

Nuorten työpajat

Nuorten työpajat tarjoavat eri-ikäisille nuorille mahdollisuuden saada työkokemusta ja tukea arjen hallintaan. Työmuotoina ovat työ- ja yksilövalmennus. Valmennuksessa annetaan päivittäistä tukea ja ohjausta erilaisten töiden ja konkreettisten taitojen opettelussa sekä muiden työelämässä tarpeellisten tietojen, taitojen ja osaamisen hankkimisessa.

Nuoret pääsevät työpajatoimintaan työvoimatoimiston, sosiaalitoimen ja koulujen kautta tai ottamalla yhteyttä suoraan nuorten työpajavastaavaan. Nuorten työpajat ovat mukana myös alueellisessa Multipajan toiminnassa.

Alueelliset nuorisopalvelut

Alueelliset nuorisopalvelut tarjoaa Raision työ- ja elinkeinotoimiston alueen 15-29-vuotiaille nuorille tietoa, toimintavaihtoehtoja ja tukea elämän eri vaiheisiin, reittejä opiskelu-, harjoittelu- ja työpaikkoihin sekä mahdollisuuksia kansainvälistymiseen. Yksilö- ja ryhmävalmennus on tärkeä osa työpajatoimintaa. Yksilövalmennuksen tavoitteena on nuoren itsetuntemuksen lisääntyminen sekä tulevaisuuden ja uratoiveiden selkiytyminen. Ryhmävalmennuksessa tavoitellaan opiskelussa ja työelämässä tarvittavia yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja.

Etsivän työn tavoitteena on löytää uusi suunta nuoren elämään yhteistyössä hänen kanssaan, motivoida nuorta opiskelemaan, työpajatoimintaan, työelämään tai ohjata nuorta hänen elämäntilanteensa vaatimiin muihin toimiin nuoren oman kiinnostuksen ja tarpeiden mukaisesti. Oppivelvollisuusikäisiä ohjataan ensisijaisesti jatkamaan peruskoulutus loppuun.

Kansainvälinen toiminta

Ystävyysskaupunkivierailut ovat osa kansainvälistä toimintaamme. Nuorisoryhmämme ovat mukana myös alueellisessa yhteistyössä kansainvälisissä hankkeissa.

Nuorisoyhdistysten avustukset

Avustamme raisiolaisia nuorisoyhdistyksiä taloudellisesti. Avustusmuotoja ovat perusavustus, palkkausavustus, leiritoiminta-avustus sekä starttiavustus.

LIIKUNTAPALVELUT

Raision kaupungin Liikuntapalvelut on osa Vapaa-aikalautakunnan toimialaa, Nuorisoi-, Kirjasto- ja Kulttuuripalvelujen ohella. Liikuntapalvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten liikuntaharrastusta luomalla mahdollisuuksia työkyntöön, toimintakyvyn ja liikuntaharrastuksen jatkuvaan ylläpitoon kehittämällä perusliikuntapalveluja, avustamalla erityisryhmien liikuntaa, tukemalla vapaata kansalaistoimintaa ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja ja -alueita sekä vastaamalla niiden käytöstä.

Liikuntapalvelujen palvelukokonaisuudet ovat:

1. Liikunta- ja nuorisopalvelukeskuksen asiakaspalvelut yksityisille ja yhdistyksille, hallintopalvelut
2. Ohjatut liikuntapalvelut, tapahtumat, verkostoyhteistyö
3. Uintikeskus Ulpuikka
4. Kerttulan Liikuntahalli, muut sisäliikuntatilat
5. Urheilu- ja pallokentät, lähiliikuntapaikat
6. Ulkoilureitit, kuntopolut, hiihtoladut
7. Jäähallipalvelut
8. Avustukset ja tukipalvelut urheiluseuroille

Liikunta- ja nuorisopalvelukeskuksen asiakaspalvelut yksityisille ja yhdistyksille

Liikunta- ja nuorisopalvelupiste NuoLi toimii kirjastotalossa ja on avoinna asiakkaille arkisin kirjaston aukioloaikoina. Asiakaspalveluun kuuluvat liikuntapalvelujen tiedotus, neuvonta ja opastus. Palvelupisteessä on tarjolla asiakkaille sähköiset yhteydet ja reaaliaikainen tapahtumatiedotus, liikunnan ja terveiden elämäntapojen edistämiseen liittyvää kirjallista materiaalia sekä henkilöstö ohjaamassa ja neuvomassa kaupungin, seurojen tai yksityisten palveluihin. Liikuntasuunnittelijat opastavat myös yksityisiä asiakkaita, henkilöitä tai perheitä aktiivisen elämäntavan pariin antamalla kuntoneuvontaa tai ohjaamalla sopivien harrastusten pariin.

Ohjatut liikuntapalvelut, tapahtumat, verkostoyhteistyö

Liikuntasuunnittelijat toimivat koululiikunnan ja seuratoiminnan yhdyshenkilöinä sekä terveystoiminnan ja erityisryhmien liikunnan yhdyshenkilöinä. Tavoitteena on yhdessä poikkihallinnollisena työnä ja yhteistyössä yhdistysten kanssa kehittää palveluja eri elämäntilanteissa olevien kuntalaisten aktiivisen elämän edistämiseen.

Lasten ja nuorten liikuntapalveluja tuotetaan ja kehitetään yhdessä päiväkotien ja perusopetuksen ja II asteen koulujen kanssa. Liikuntasuunnittelija kehittää ja toteuttaa mm. päiväkotihenkilöstön koulutusta ja lasten tapahtumia yhdessä päivähoiton ja seurojen kanssa. Perusopetuksen kanssa järjestetään yhdessä koulujen uinninopetuksen suunnittelu ja toteutus, koululiikunnan kilpailu- ja teematapahtumia sekä paikallisesti että Varsinais-Suomessa alueellisesti. Liikuntapalvelut on yhdessä opetuspalvelujen kanssa toteuttamassa Liikkuva Koulu –hanketta Raisiossa. Raisiossa toimii myös seuraparlamentti, jossa yhdessä seurojen kanssa kehitetään yhteistyötä. Raision seuraparlamentti on erityisesti pyrkinyt edistämään lasten ja nuorten liikunnan harrastamiseen liittyviä asioita. Seuraparlamentin kanssa on esim. valmisteltu avustusohjeiden uudistus, niin että painopiste on nuorisourheilun ja nuorten liikuntakasvatuksen tukemisessa.

Terveystoiminnan ja erityisryhmien liikunnan osa-alueella toimii liikuntapalvelujen johtamana poikkihallinnollinen Terveystoimintaryhmä. Ryhmässä on edustus liikunta- ja nuorisopalvelujen ja opetuspalvelujen lisäksi sosiaali- ja terveystoimintayhteistyöstä, kirjasto- ja kulttuuripalveluista sekä liikuntaseuroista. Ryhmä on laatinut Raisiolaisen terveystoimintasuunnitelman. Ohjelmaa päivitetään kaupungin strategian mukaisesti aina valtuustokausittain. Terveystoimintasuunnitelmassa on vahvasti esillä nuorten ja perheiden aktiivisen elämäntavan edistäminen, erityisryhmien liikunta- ja järjestöyhteistyö. Aktiivisen elämäntavan edistämistä aloitetaan jo

neuvolatyössä ohjaamalla lapsiperheitä aktiiviseen arkeen. Liikuntapalvelut on mukana laajennetussa perhevalmennuksessa. Päiväkotijärjestelmä ja kouluympäristöjä kehitetään entistä aktiivisemmiksi lähiliikunta-alueiksi tukemaan myös vapaa-ajan omatoimista liikuntaa. Erityisryhmille järjestetään räätälöityjä ohjelmia paikallisesti ja alueellisesti yhteistyönä esim. Kupsis – erityislasten liikuntakerho ja erityislasten uimakoulu.

Liikuntapaikat

Liikuntapalvelujen tehtäviin kuuluu liikuntapaikkojen suunnittelu ja rakennuttaminen yhdessä teknisen keskuksen ja muiden hallintokuntien kanssa. Liikuntapalvelujen oma henkilöstö huolehtii liikuntapaikkojen ylläpidosta ja käytöstä. Raisiossa kaupungin hallinnoimissa liikuntatiloissa on käyttömaksut. Liikuntapaikkojen käyttömaksuissa on johtavana periaatteena lasten ja nuorten harjoitus-, kilpailu- ja tapahtumavuorojen maksuttomuus. Alle 20 -vuotiaiden käyttövuoroista ei peritä maksuja. Poikkeuksina on Uintikeskus Ulpukka, jossa osalle seurojen harjoitukset on maksullisia ja Kerttulan Jäähallit, jossa kaupunki on osakkaana yhdessä jääurheiluseurojen kanssa. Seuroilla on osakashinnat omille vuoroilleen. Muut yksityiset liikuntapaikat ovat kaikille maksullisia.

Uintikeskus Ulpukka

Raision uintikeskus Ulpukka toimii virkistysuimala-tyyppisenä, monipuolisia ja edullisia uinti- ja vesiliikuntapalveluja tarjoavana uintikeskuksena, josta saa myös muita liikunta- ja kuntoutuspalveluja. Uintikeskus Ulpukassa lasten ja nuorten vesiliikunnan harrastamista tuetaan monipuolisella uimahalli-ympäristöllä: lastenallas, opetusallas, vesiliukumäki ja isot muut uima-altaat. Ohjattuja palveluja lapsille ja nuorille on vauvauinnista alkaen uimakouluja eri tasoille uimarinteille. Koulujen uinninopetus toteutetaan Ulpukan henkilöstön toimesta yhteistyössä koulujen kanssa. Uintikeskus Ulpukka palvelee myös ympäristökuntien lasten ja nuorten ryhmiä. Ulpukassa järjestetään lapsille ja nuorille paikallisia, alueellisia ja jopa valtakunnallisia uintitapahtumia.

Kerttulan liikuntahalli, muut sisäliikuntatilat

Kerttulan Liikuntahalli on pääasiassa päivisin koululiikunnan, erityisesti Kerttulan koulun ja Vaisaaren yläkoulun käytössä. Iltaisin ja viikonloppuisin tilat ovat seurojen käytössä. Koulujen liikuntasalit Raisiossa ovat liikuntapalvelujen hallinnoimia iltaisin ja viikonloppuisin. Liikuntapalvelut koordinoivat kaikkia sisäliikuntatiloja. Sisäliikuntatilojen harjoitusvuorot ja kilpailutoiminta on pääosin nuorisourheilun käytössä. Käyttövuorot tiloihin suunnitellaan yhdessä seurojen kanssa. Seurat hakevat vuoroja ja ne myönnetään liikuntapalvelujen päätöksillä. Sisätilojen keskimääräinen käyttöaste sisäkaudella on yli 70 % eli käyttö on todella vilkasta.

Urheilu- ja pallokentät, lähiliikuntapaikat, ulkoilureitit, kuntosolut, hiihtoladut

Ulkoliikuntaolosuhteet Raisiossa ovat monipuoliset ja toimivat. Pääosa kilpailuolosuhteista keskittyy Kerttulan Liikuntakeskukseen. Koulujen ympäristöissä on junioritoimintaan soveltuvia kenttäalueita. Kenttien käyttövuoroihin pätevät samat periaatteet kuin sisäliikuntatiloissakin. Lasten ja nuorten vuorot ovat maksuttomia alle 20 -vuotiaiden ryhmille. Aikuisten vuorot ovat maksullisia. Pääosa ulkoliikunta-alueista ovat vapaasti käytettäviä esim. lähiliikunta-alueet ja ulkoilureitit, kuntosolut sekä talvella jääkentät ja hiihtoladut.

Liikuntapalvelut tekevät yhteistyössä opetuspalvelujen ja teknisen keskuksen kanssa ulkoliikuntapaikkojen kehittämissuunnitelmaa. Suunnitelmassa on pääpaino aktiivisen arkiliikunnan ympäristöjen eli lähiliikuntapaikkojen kehittämisellä yhteistyössä koulujen kanssa. Uusille ja kasvaville asuinalueille pyritään ottamaan jo kaavoituksessa huomioon edellytykset lähiliikunta-alueille ja -puistoille sekä hyvälle ja turvalliselle kevyen liikenteen väylille ja ulkoilureiteille.

Jäähallipalvelut

Kerttulan Liikuntakeskuksessa on kaksi jäähallia. Hallien hallinnoinnista vastaa KOY Kerttulan Jäähallit. Kaupunki on osakkaana yhtiössä yhdessä Raision Nuorisokiekko ry:n, Raision Taitoluistelijat ry:n ja Skating Team Raisio ry:n kanssa. Kolmen osakasseuran toiminta täyttää lähes kokonaan jäähallien ilta ja viikonloppukäytön. Osakassopimuksen mukaan jäähallien päivävuorot on kaupungin koulujen käytössä. Lisäksi kaupungilla on viikoittain 6 tuntia yleisöluisteluvuoroja. Viime vuosina toisessa hallissa on ollut jää myös kesäisin. Kesä aikana seurat järjestävät lajiharjoittelun lisäksi leirejä nuorille harrastajille. Jäähallin käyttö on pääasiassa nuorten jääläjien harrastajien käyttöä. Lisäksi jäähallit tarjoavat loistavat olosuhteet koululiikunnan jääharjoitteluun.

Avustukset ja tukipalvelut urheiluseuroille

Raision kaupunki tukee yhdistystoimintaa. Liikunta- ja urheiluseurojen tuki jaetaan vapaa-aikalautakunnan päätöksillä. Avustusohjeissa on painotettu erityisesti nuorten liikuntakasvatuksen näkökulmaa. Tukea pyritään ohjaamaan toimintaan, jossa on näkyvissä nuorten toiminnan määrä ja kehittäminen sekä aktiivinen ohjaajakoulutus. Jäsenmäärä ja kilpailumenestys ovat toissijaisia kriteerejä. Avustuksia on myönnetty viime vuosina 24 seuralle vuosittain. Seurat järjestävät vuodessa n. 28 000 ohjattua harjoitusta, joista pääosa on lapsille ja nuorille suunnattua toimintaa. Seurat osallistuvat erittäin aktiivisesti Liikuntapalvelujen järjestämiin tapahtumiin. Vuosittain järjestetään mm. Liikuntames-

surat, joissa seurat pääsevät esittelemään palvelujaan. Kohdeyleisö on suurimmalta osaltaan lapsiperheitä, jotka tutustuvat seurojen toimintaa ja hakevat lapsilleen harrastuksia. Kävijämäärä on ollut 700 – 800 henkeä vuosittain. Lisäksi seurat ovat mukana kirjastotalon tapahtumissa ja useissa päiväkotien ja koulujen tapahtumissa. Liikuntapalvelujen tiedotuksessa ja neuvonnassa tarjotaan aktiivisesti tietoa seurojen toiminnasta.

SOSIAALIPALVELUT

Kunnalla on lakisääteinen velvollisuus tarjota kaikille asukkaille tarpeen mukaan sosiaalityön palveluja. Raisiossa aikuissosiaalityö ja lastensuojelutyö ovat eriytetty eri yksiköihin. Sosiaalihuollon ammatillinen henkilöstö tarjoaa kuntalaisille henkilö- ja perhekohtaista neuvontaa ja ohjausta sekä sosiaalisten ongelmien selvittelyä ja muita tukitoimenpiteitä, joilla ylläpidetään ja edistetään turvallisuutta, elämänhallintaa ja ihmisarvoista elämää sekä ehkäistään syrjäytymistä.

Keskeinen taloudellinen tukimuoto on toimeentulotuki, joka lakisääteisenä turvaa oikeuden välttämättömään toimeentuloon. Sosiaalityöhön sisältyy myös ennaltaehkäisevä työ. Lakisääteisen ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta. Sosiaalityöhön sisältyy myös lakisääteisenä velvoitteena yksilöiden syrjäytymistä ehkäisevä ja aktivoiva kuntouttava työtoiminta. Laki on velvoittava alle 25-vuotiaiden kohdalla.

Jokaisella kunnan asukkaalla on oikeus saada sosiaalityön palveluja, mikäli elämäntilanne sitä vaatii. Toimeentulotukeen, viimesijaisena taloudellisena tukena on oikeus, mikäli ei kykene omista tuloistaan tai varoistaan elättämään itseään ja perhettään. Aikuissosiaalityön yksikössä kohderyhmänä ovat aikuiset (yli 18-vuotiaat) ja heidän perheensä. Lastensuojelutyö hoidetaan erillisessä perhepalveluyksikössä.

Maahanmuuttajien sosiaalityö ja toimeentulotuki hoidetaan Raisiossa aikuissosiaalityöyksikössä. Maahanmuuttajien kotouttamista on Raisiossa hoidettu pääasiassa projekteilla, jotka ovat edistäneet maahanmuuttajien työllistymistä sekä auttaneet mielenterveyden tasapainon säilyttämisessä. Maahanmuuttajaper-

heille tarjotaan suomen kielen opetusta ja kulttuuriin perehdytystä.

Ohjausta tarvitaan myös lasten päivähoitopaikkojen hakuun, asuntohakemusten täyttöön ja muihin tavallisiin arjen ongelmiin, joita aiheuttavat kielitaidottomuus ja muuttajan tietämättömyys vieraasta yhteiskuntajärjestelmästä.

Koulupuolella maahanmuuttajaoppilaita tuetaan ”monikulttuurinen koulu”-hankkeen kautta. Raisio on tällä hetkellä mukana Moku- ja Virta-hankkeissa, jotka tukevat monin eri tavoin monikulttuurisia lapsia heidän arjessaan ja opinnoissaan.

Eriyisryhmiksi Raisiossa koetaan maahanmuuttajanuoret, vanhukset, kotona olevat pienten lasten äidit ja maahanmuuttajalapsen päiväkodeissa. Työikäisten työnhakijoitten kotouttamissuunnitelmat tehdään työvoimatoimistossa, josta heidät myös ohjataan kieli- ja ammatillisiin koulutuksiin.

Tällä hetkellä Raisiossa on noin 650 maahanmuuttajaa, joista lapsiperheiden osuus tällä hetkellä 60 perhettä. Vieraskielisten määrä on Turun jälkeen suurin Raisiossa.

Toimeentulotuen piirissä on Raisiossa 275 lapsiperhettä tällä hetkellä (11/2010). Tilanne on hieman parempi kuin 2000-luvun alkupuolella. Sosiaalityöyksikkö on mukana myös KASTE-hankkeen LÄNSI 2012 – projektissa, jossa pyritään tunnistamaan nuorten päihde- ja mielenterveyshäiriöitä.

ERITYISPALVELUT

Raision Perheneuvola

Perheneuvola toteuttaa kasvatus- ja perheneuvonta-tehtävää, joka on sosiaalihuoltolain mukainen sosiaalipalvelu. Asiakkaina ovat lapset ja nuoret (0 -18 vuotta), heidän vanhempansa ja muu lähiverkosto. Perheneuvonnan tavoitteena on sosiaalihuoltolain mukaan luoda edellytykset lasten turvallisille kasvuoloille, lisätä perheiden ja perheenjäsenten toimintakykyä ja psykososiaalista hyvinvointia sekä poistaa niitä haittaavia esteitä.

Raision perheneuvola palvelee Raision ja Ruskon lisäksi neljän kunnan alueella: Masku, Mynämäki, Naantali ja Nousiainen. Asukaspora on n. 70 000. Asiakkaat tulevat joko itse ilmoittautumalla tai lähetteellä, joita tekevät esim. koulupsykologit, terveyskeskuspsykologit, TYKS lastenpsykiatria tai neurologia, lastensuojelu.

Perheneuvolaan hakeudutaan mm. seuraavista syistä:

- Vanhemmillä on keskinäisiä ongelmia (parisuuhdekriisi, ero, erovanhemmuus)

- Vanhemmat haluavat tukea kasvatuskysymyksiin
- Lapsi oireilee (uhma, aggressio, epäsosiaalinen käytös, pelot, arkuus)
- Perhettä on kohdannut kriisi

Perheneuvolassa työskentelee kaksi psykologia ja kaksi sosiaalityöntekijää. Tavallisesti asiakkaita palvellaan moniammatillisesti parityönä. Työryhmään ei tällä hetkellä kuulu lääkäreitä, mutta työntekijöillä on tarvittaessa mahdollisuus konsultoida lastenpsykiatria. Vuoden 2011 alusta lukien työryhmä vahvistuu yhdellä sosiaalityöntekijällä ja yhdellä psykologilla.

Perheneuvolan työmuotoja ovat mm.:

- perhetutkimukset
- lapsen yksilötutkimukset
- vanhemmuuteen liittyvät tutkimukset
- ohjaus ja neuvonta
- verkostotyö
- konsultaatio muille viranomaisille
- pidempiaikainen hoito
 - vanhempien parisuhde
 - sovittelu
 - vanhempien, lasten tai koko perheen tukikäynnit, erityisesti vauvaperheissä kotikäynnein
 - lasten terapia
 - perheterapia
 - ryhmät

Perheneuvolaan ilmoittautui vuoden 2009 aikana 81 perhettä. Tulijoita olisi todellisuudessa ollut paljon enemmän; ilmoittautuneita asiakkaita on ohjattu muualle jonotilanteen takia. Myös yhteistyötahot ovat jonotilanteen vuoksi vähentäneet asiakasperheiden ohjaamista perheneuvolaan.

Raision lasten ja nuorisopsykiatrian poliklinikka

Raision lasten- ja nuorisopsykiatrian poliklinikka toimii Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alaisuudessa. Fyysisesti yksikkö sijaitsee aivan Raision keskustassa, mikä helpottaa tietysti asiakkaita sekä yhteistyötahoja Raision kaupungin alueella.

Lastenpsykiatrian poliklinikka

Työryhmissä työskentelee sosiaalityöntekijöitä, psykologeja sekä lastenpsykiatri ja tällä hetkellä myös erikoistuva lääkäri. Työryhmät vaihtelevat kokoonpanoiltaan palvelujen tarpeen mukaan.

Tärkeimpiä yhteistyökumppaneita ovat päiväkodit, koulut, perheneuvola ja sosiaalitoimi, MLL:n kuntoutus- ja kehittämiskeskus Huviitus sekä joskus myös yksittäiset terapeutit, joihin lapsia hoitoon ohjataan. Yhteistyötä tehdään jonkin verran myös nuorten- ja aikuispsykiatrian

poliklinikoiden kanssa sekä tietenkin TYKS:n kanssa. Turun Yliopistollisessa Keskussairaalassa on lastenpsykiatrian osasto ja akuuttilastenpsykiatrian työryhmä. Uutena työmuotona on lisätty yhteistyötä lasten neuropsykiatrisen työryhmän kanssa. Työryhmästä tulee työntekijät noin kerran kuussa lastenpsykiatrian poliklinikalle Raisioon. Tällöin voidaan konsultoida, kun epäillään lapsella olevan neurologista ongelmaa.

Työntekijöiden näkökulmasta herättää tällä hetkellä huolta taloudellisen taantuman aiheuttamat ongelmat perheissä mm. työttömyysjaksojen piteneminen. Kunnan peruspalveluista on ollut vaikea saada apua lasten tilanteisiin. Perheneuvolan pitkän jonotusajan vuoksi lapsista on täytynyt tehdä läheteitä lastenpsykiatrille. Hoitotakuun piirissä lapsi on otettava ensikäynnille lastenpsykiatrian poliklinikalle, vaikka tutkimusjaksot voivat venyä pidemmälle. Sosiaalipuolelta on ajoittain ollut vaikea saada apua, kun olisi kaivattu esimerkiksi perhetyötä lastenpsykiatrian asiakasperheeseen. Lapsen psyykkisen ongelman lisäksi voi perheen vanhemmilla olla samanaikaisesti mielenterveysongelmia, jolloin perheen arkeen tarvittaisiin ammattitaitoista apua.

Vuoden 2010 aikana on 50 lasta ollut asiakkaana Raision lastenpsykiatrian poliklinikalla. Keskimääräistä hoitoaikaa on vaikea määrittää; joku lapsi käy 1-2 käyntiä ja hänet voidaan ohjata muualle hoitoon tai sitten todetaan, että erikoissairaanhoidon tarvetta ei ole. Jotkut lapset voivat olla useamman vuoden asiakkaana.

Tulevaisuudessa on tarkoitus lisätä konsultaatiota kuntiin perustasolle ts. mentäisiin kouluille tai päiväkoiteihin konsultoimaan jonkun lapsen asioissa, vaikka lapsesta ei ole vielä tehty lähetettä. Parhaimmillaan voitaisiin näin välttää kokonaan lapsen lähettämistä erikoissairaanhoidon lastenpsykiatrille.

Nuorisopsykiatrian poliklinikka

Nuorisopsykiatrian poliklinikan asiakkaina ovat erikoissairaanhoidoa vaativat nuoret. Poliklinikalle ei ole jonoa, nuori voi päästä asiakkaaksi kolmen viikon kuluessa tarpeen tultua havaituksi. Asiakasnuorista noin 1/3 osalla on kontakti lastensuojeluun tai sosiaalitoimeen. Sosiaalitoimi ja perheneuvola sekä työvoimatoimisto ovat tärkeitä yhteistyötahoja. Raision yläkoulun Vaisaaren oppilashuollon kanssa tehdään yhteistyötä ja annetaan yksittäistä konsultaatiota tarvittaessa.

Tällä hetkellä työntekijät havaitsevat perheissä olevan runsaasti kasvatuksellisia ongelmia. Vanhemmuuden tukemiseen pitäisi saada lisäresursseja. Asiakkaina on myös päihdenuoria ja uusien yhteistyömuotojen synnyttäminen päihdepuolen ammattiauttajien kanssa olisi tärkeää (matalan kynnyksen päihdeinterventio). Eri-tyisryhmiin kuuluvilla asiakkailla on luonnollisesti omat ongelmansa ja niiden hoidon tehostamiseksi pyritään kehittämään uusia työmenetelmiä. Tärkeänä nähdään

työmenetelmien yhdessä opettelu ja erilaiset menetelmäkoulutukset. Välillisen työn lisääminen, jalkautuminen kouluihin ja konsultointi sekä työskentely eri verkostojen kanssa auttavat monen nuoren arkea ja näin voidaan välttää nuoren joutuminen hoitoon.

Päihdepalvelut

Raision A-klinikan asiakkaista 70-75% kuuluu ikäryhmään 15-49-vuotiaat. Kaikista raisiolaisista 1,3% tähän ikäryhmään kuuluvista on A-klinikan asiakkaana. Suurin osa asiakkaista on perheellisiä, mutta lapsiperheiden lukumäärää ei A-klinikan tilastointimenetelmän kautta saatu tähän suunnitelmaan. Työyksikköhaastattelujen kautta on kuitenkin tullut esille mm. se, että muissa erityispalvelujen yksiköissä on asiakkaina päihdenuoria, jotka käyvät säännöllisesti hoidossa A-klinikalla. Nuorien ja nuorten aikuisten asiakkuuksien määrää ei myöskään ole kartoitettu, mikä olisi tämän hyvinvointisuunnitelman kannalta erittäin tärkeä tieto yhteistyömuotoja kehitettäessä.

Päihde- ja mielenterveysongelmat kulkevat usein käsi kädessä ja niiden hoitamiseen tarvitaan verkostoa hyvin laajalti. A-klinikan työ on korjaavaa työtä, potilaiden ja heidän perheidensä ongelmat ovat jo päässeet melko pahaksi. Työssä näkyy selkeästi monien eri ongelmien kasaantuminen ja siitä johtuva kokonaisvaltainen huonovointisuus. Vuosien varrella työssä voidaan nähdä ongelmien periytyvyyden, siirtymisen sukupolvelta toiselle - seuraavan sukupolven lähtökohdat ovat aina huonommat kuin edellisen.

Tämän päivän yhteiskunnan itsekeskeisyys, hektisyys ja itsemääräämisoikeuden liiallinen korostaminen toimivat työmme tavoitteita vastaan. Kiireen ja suoritus-paineiden korostuminen tehokkuusvaatimusten myötä lisäävät päihdeidenkäytön tuomaa rentoutuksen tarvetta, jota yhteiskunnan myönteinen suhtautuminen päih-teisiin vielä edesauttaa. Päihdevalistus ja terveellisiin elämäntapoihin ohjaaminen on hyvin haasteellista.

A-klinikka on yhdessä lastensuojelun kanssa aloittanut tuloksellisuushankkeen vuosi sitten. Hankkeessa keskitytään ”Jällivaaran mallin” ja ”Lapset Puheeksi” – mallien käyttöönottoon. Työskentely mallien haltuunot-tamisen ja kehittämisen kanssa jatkuu. Painopiste on työn ja työnjaon selkeyttämisessä yhteistyössä ja sitä kautta taataan potilaiden parempi palvelu.

Raisiolaiset nuoret voivat käyttää myös Turun A-klinikan alaisuudessa toimivan nuorisoaseman palveluja.

LASTENSUOJELUJÄRJESTÖT JA SEURAKUNTA

Lastensuojelujärjestöt ja seurakunta tarjoavat monipuolisia ammatillisia ja vapaaehtoisuuteen perustuvia ennaltaehkäiseviä, terveyttä ja hyvinvointia edistäviä palveluja ja toimintaa lapsille, nuorille ja lapsiperheille. Ehkäisevä työ on lapsen ja nuoren kasvua, kehitystä, itsenäistymistä ja arjenhallintaa sekä vanhemmuutta tukevaa.

Järjestöjen varhaisen tuen ja matalan kynnyksen palvelujen lisäksi on saatavilla myös korjaavia ja kuntouttavia lapsi- ja perhekohtaisia lastensuojelun mukaisia palveluja. Palveluja ja toimintaa on monipuolisesti tarjolla esimerkiksi tukihenkilötoiminnan, vertaistukitoiminnan, perhetyön sekä erilaisen mielenterveyttä ja hyvinvointia tukevan ohjauksen ja neuvonnan sekä kriisityön alueilla. Järjestö- ja seurakuntatyö tukevat lapsen ja nuoren psykososiaalista hyvinvointia, vahvistavat vanhemmuutta ja tarjoavat mahdollisuuden yhteisöllisyyden vahvistamiseen, osallistumiseen ja vaikuttamiseen.

Lastensuojelujärjestöjen lasten, nuorten ja lapsiperheiden varhainen tuki ja ehkäisevätyö

Järjestö	Toiminnan kuvaus	Ehkäisevät/varhaisen tuen palvelut
Auralan Kerhokeskus ry	Lasten ja nuorten kasvun tukeminen, Turun Tyttöjen Talo-toiminta	Vapaa-ajan kerhotoiminta, koululaisten iltapäivätoiminta, kesäkerhotoiminta, lapsi- ja nuorisotyö
Erytishuoltojärjestöjen liitto Ehjä ry	Nuorten tuetun asumisen toimintaa yhteistyössä kunnan kanssa	Nuorten maahanmuuttajien ja nuorten vanhempien tuettu asuminen, sijoitusuhan alla olevien nuorten tuki ja ohjaus
Kataja ry	Parisuhteen vahvistaminen, parisuhdekurssit ja koulutus	Parisuhdekurssit ja -luennot
Kota - Lasten ja Nuorten Hyvinvointi ry	Tuen tarpeessa olevien lasten ja nuorten ryhmien ohjaus yhteistyössä kunnan kanssa	Kurssi- ja ohjaustoiminta soveltamalla seikkailukasvatuksen menetelmiä arjen hallinnan tukena
Lounais-Suomen Syömishäiriöperheet ry	Syömishäiriötöön kokemusasiantuntijaorganisaatio	Vertaistukitoiminta, kurssit ja koulutus syömishäiriötä sairastaville, läheisille sekä ammattilaisille
Mannerheimin Lastensuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri ry	Monipuolinen varhaisen tuen ja ehkäisevän lastensuojelun toiminta: tukea lapsiperheille, lapsille ja nuorille erilaisten ammatillisten ja vapaaehtoisten työmuotojen avulla. Kuntakohtaiset sopimukset palveluista ja toiminnasta	Lastenhoitotoiminta, nuorten ja pikkulapsiperheiden tukihenkilötoiminta, vertaisryhmätoiminta, nuorisotyö, mediakasvatus ja tukioppilastoiminta, perhetyö, perhekeskustoiminnan koordinointi, vapaaehtoistoiminnan ammatillinen ohjaus mm. perhekahvila-, kerho-, isä-lapsitoiminta. Liitolla lasten-, nuorten sekä vanhempien puhelin ja netti
Mannerheimin Lastensuojeluliiton paikallisyhdistys	Toiminta monipuolista, pitkäjänteistä ja jatkuvaa	Perhekahvilatoiminta, kerhot, isä-lapsitoiminta, kylämummi- ja -vaaritoiminta, nuorisotoiminta, retket, tapahtumat, leirit

Järjestö	Toiminnan kuvaus	Ehkäisevät/varhaisen tuen palvelut
Nuoriso-, perhetuki ja tiedotusyhdistys Raide ry	Ehkäisevä päihdetyö ja nuorten elämänhallinnan tukeminen	Tukiraide- nuorten tuki- ja neuvontapiste, kriisi- ja keskusteluapu, Päihdebussi ja Päihdeparkki, Relax-luennot, vanhempainillat, leiritoiminta
Omaiset Mielenterveys-työn Tukena ry	Tukee erilaisin omaistyön käytönnöin omaisia, kun perheen jäsenellä tai muulla läheisellä on mielen-terveyden ongelmia	Ohjaus ja neuvonta, psykoedukatiivinen perheohjaus, tukihenkilötoiminta mielenterveyskuntoutujien omaisille, vertaisryhmätoiminta, sopeutumis- valmennus- ja -kurssitoiminta, virkis- tystoiminta sekä yleisöluennot ja omaisillat
Operaatio Toivo ry	Perheiden, nuorten ja aikuisten tukeminen erilaisissa kehitys- ja kriisivaiheissa, vanhemmuuden, itsetunte- muksen ja -kehityksen tuke- minen, päihhteettömyyden edistäminen ja ongelmien kasautumisen ehkäisy	Vanhempainkoulut, itsetuntemus- kurssit, yksinhuoltajaperheiden tuki, kriisiapu ja neuvonta, vertaisryhmä- toiminta, surutyö, koulutukset ja luennot
Pelastakaa Lapset ry	Ehkäisevä ja avonhuollon lastensuojelu, nettiturvalli- suus- ja mediakasvatus	Tukihenkilötoiminta, tukiperhetoiminta, Tukichat-palvelut, paikallisyhdis- tystoiminta
Supli Suomen Uusperheellisten Liitto ry	Uusperheiden tukeminen ja aktivointi, edunvalvonta, vaikuttaminen, tiedon ja asiantuntemuksen jaka- minen	Vertaisryhmätoiminta, parisuhde- kurssit, neuvonta- ja ohjaus, terapia- palvelut, perhelomat ja tapahtumat
SPR Turun Nuorten turvatalo	Nuoriin erikoistunut kriisi- työn keskus, joka tarjoaa kriisiapua nuorille ja heidän perheilleen	Kriisimajoitus 12-19-vuotiaille, kriisityö ja keskusteluapu, itsenäistyvien nuorten tukeminen, perhe- ja verkostotyö
Turun ensi- ja turvakoti ry	Perhekeskeinen lastensuo- jelutyö, yksinhuoltajaper- heiden, kriisi- ja väkivalta- tilanteessa elävien perheiden elinolosuhteiden parantami- nen	Perhekriisi- ja terapiapalvelut, Jussi- työ, ensi- ja turvakotipalvelu, perhe- työ, avotoimintakeskus Tenavatupa, tapaamispaikkatoiminta, rikosuhri- päivystys, päiväkotit, esikoulu, vertaisryhmä
Turun Kaupunkilähetys	Nuorten asumisen tuki- toiminta	Tukihenkilötoiminta
Turun Kriisikeskus: Lounais-Suomen Mielen- terveysseura ry	Ennaltaehkäisevää, korjaa- vaa ja monipuolista mielen- terveystyötä	Keskusteluapu akuuteissa kriiseissä, tukihenkilötoiminta, vertaisryhmätoi- minta, kriisipalvelut maahanmuuttajille, Tukinet-verkkopalvelu, koulutuspalvelut

Järjestö	Toiminnankuvaus	Ehkäisevät/varhaisen tuen palvelut
Turun NMKY ry	Sosiaali- ja kasvatustoiminta	Nuorten kohtaamispaikkatoiminta, maahanmuuttajien palveluohjaus, kerho-, leiri- ja harrastetoiminta, isä-lapsitoiminta
Turun Seudun Elatusvelvolliset ry	Pyrkii turvaamaan lapsen ja elatusvelvollisen oikeudet	Lakiasianneuvonta, vertaistuki, avustaminen viranomaisasioissa, retki- ja virkistystoiminta
Turun Seudun Yksinhuoltajat ry	Yhden vanhemman perheiden henkisen hyvinvoinnin ja olosuhteiden edistäminen	Eroinfo ja neuvonta, vertaisryhmätoiminta, leiri- ja virkistystoiminta. Toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen
Turun Tyttöjen Talo	Auralan Kerhokeskus ry, ohjausta, neuvontaa, toimintaa ja ryhmiä tytöille, monikulttuurinen tyttötyö	Avoin kohtaamispaikkatoiminta tytöille, Pop In-vastaanotto, ryhmätoiminta, Likka lähdöt
Varsinais-Suomen Lastensuojelujärjestöt ry	Lastensuojelujärjestöjen keskinäisen sekä järjestöjen ja kuntien välisen yhteistyön tukeminen	Palvelutiedotus ja -ohjaus, Tuexi-tukihenkilötoiminta (2011 alkaen MLL)
Yhteiset Lapsemme ry	Monikulttuuristen perheiden toiminta	Vertaistoiminta adoptiovanhemmile ja -perheille

Seurakunnan työ tukee kotien kristillistä kasvatusta

Lapsi- ja nuorisotyö: päivä-, perhe-, harrastenuortenkerhot, pyhäkoulut, **musiikkitoiminta:** muskarit, bändit ja kuorot, avoimet ovet, nuorenillat, leirit, retket, tapahtumat, partiotoiminta, **koulu yhteistyö yhtenäisen perusopetuksen ja 2. asteen oppilaitosten kanssa:** aamunavaukset, koulupäivystys, hautausmaa- ja lähe-

tysviikkotoiminta, päihdeputki-päihdetyö, pajapäivät ja Friends-tunnit, **perhe- ja parisuhdetyö:** henkilökohtainen neuvonta ja parisuhdekurssit, perheneuvonta ja palvelea netti, **vertaisryhmätoiminta:** mielenterveystyö, vapaaehtoistyö, pienryhmät ja piirit

Tulevaisuuden näkymiä lastensuojelujärjestöjen ja seurakunnan näkökulmasta:

- Kuntien omat resurssit eivät riitä tuottamaan kaikkia peruspalveluja. Järjestöt ja seurakunnat tulisi nähdä lisäresurssina ja tasavertaisina toimintojen ja palvelujen tuottajina kunnan ohella.
- Tulee huomioida sekä ammatillinen että vapaaehtoistyöhön perustuva toiminta.
- Painopiste on suunnattava korjaavasta työstä ehkäisevään toimintaan ja varhaiseen tukemiseen normaaleissa kasvu-, kehitys- ja toimintaympäristöissä esim. kouluihin, päiväkoteihin ja vapaa-ajan ympäristöihin.
- Ehkäisevä työ tulee toteuttaa kaikille perheille suunnatuissa palveluissa, joissa tuetaan lapsia, nuoria ja lapsiperheitä.
- Ehkäisevän lastensuojelun ja palveluprosessien selkiyttämisen sekä toimijoiden palvelujen yhteensovittamisen, vastuualueiden määrittelyn ja palvelusopimusten aikaansaamisen tärkeys (sopimuskäytäntöjen kehittämisen merkitys).
- Yhteistyökäytännöillä turvataan kunnan ehkäisevästä työstä vastaavan tai eri hallintokuntien edustajien mahdollisuus järjestää tarvittava tuki matalan kynnyksen toimintaperiaatteella.
- Yhteisymmärrys päämääristä ja keinoista: Monialaiset verkostot ja koulutukset auttavat yhteisen näkemyksen ja yhteistyökäytäntöjen syntymistä.
- Tarjotaan julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin työntekijöille mahdollisuus kohdata ja tutustua toistensa palveluihin ja toimintaan.
- Tarvitaan pitkäaikaista kumppanuutta, joka syntyy yhteisistä tavoitteista ja yhteistoimintamuodoista. Kumppanuuden tueksi tarvitaan toimiva ennaltaehkäisevän työn rakenne, jossa johtaminen, tiedonkulku, päätöksenteko ja dialogia kumppaneiden kesken ovat merkittävässä asemassa.> Perustetaan monialainen kuntatiimi, jossa myös lastensuojelujärjestöt ja seurakunta ovat edustettuina.
- Otetaan myös asiakas entistä aktiivisemmin mukaan toimintojen suunnitteluun ja omaan perheeseen liittyvän työskentelyn suunnitteluun ja arviointiin.

LASTENSUOJELUN PALVELUJÄRJESTELMÄ

Lastensuojelu tulee laajasti käsittää lasten suojeluksi, joka koskee kaikkia viranomaisia ja kansalaisia eikä ole siten pelkästään sosiaaliviranomaisten asia. Lasten kehityksen edistämiseksi tarvitaan laajoja yhteiskunnallisia toimia. Lasten suojelu perustuu lapsen kansainvälisesti tunnustettuihin oikeuksiin, joita ovat muun muassa etusija erityiseen suojeluun, oikeus turvalliseen

ja virikkeitä antavaan kasvuympäristöön sekä tasa-arvoiseen ja monipuoliseen kehitykseen. Lapsella on oikeus hyvinvointiin ja hyvään elämään. Vastuu lapsen hyvinvoinnista ja kehityksestä on ensisijaisesti lapsen vanhemmilla ja muilla huoltajilla. Viimesijainen vastuu lapsesta on kunnan lastensuojelun viranomaisella.

Lastensuojelun tarkoituksena on turvata lapsen oikeuksien toteutuminen:

1. edistämällä lasten hyvinvointia
2. kehittämällä palveluja kasvatuksen tukemiseksi
3. toteuttamalla lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua

Lasten suojelu edellyttää palvelujärjestelmän kehittämistä lasten ja lapsiperheiden perus- ja erityispalvelujen eri sektoreilla sekä sektorirajat ylittäviä yhteistyömuotoja.

Lastensuojelun palvelut ryhmitellään ehkäisevään lastensuojeluun ja lapsi- ja perhekohtaiseen lastensuojeluun. Ehkäisevän lastensuojelun keinoin edistetään ja turvataan lapsen kehitystä, hyvinvointia ja tuetaan vanhemmuutta. Ehkäisevää lastensuojelua on äitiys- ja lastenneuvolassa, muussa terveydenhuollossa, päivähoitossa, koulussa ja nuorisotyössä annettava erityinen tuki. Lapsi ja perhe eivät ole tällöin lastensuojelun asiakkaina.

Kun koti ja ennaltaehkäisevä lastensuojelu peruspalveluissa ei riitä takaamaan lapsen hyvää elämää, tarvitaan lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua.

Raisio ja Rusko ovat vuoden 2009 alusta lukien muodostaneet yhteistoiminta-alueen, jonka mukaan Raisio vastaa myös Ruskon sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä. Niinpä Raisiossa ja Ruskolla toteutetaan mahdollisuuksien mukaan hyvin samanlaista lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua..

Lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu

Lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun muotoja ovat:

- lastensuojelutarpeen selvitys
- avohuollon tukitoimet
- lapsen kiireellinen sijoitus
- huostaanotto
- sijaishuolto
- jälkihuolto

Lastensuojelutarpeen arviointi aloitetaan lastensuojeluilmoituksen tai asiakkaan oman pyynnön perusteella. Lastensuojelun asiakkuus alkaa, kun aloitetaan lastensuojelutarpeen selvitys tai ryhdytään kiireellisiin lastensuojelutoimenpiteisiin. Selvityksen päätyttyä

asiakkuus jatkuu tai päättyy riippuen selvityksen aikana todetusta tarpeesta. Uuden lastensuojelulain mukaisesti selvitysvaiheen työskentely voi käynnistyä myös pyynnöllä lastensuojelutarpeen arvioimiseksi, jonka ilmoitusvelvollinen viranomainen tekee yhteistyössä perheen kanssa. Raisiossa ja Ruskolla lastensuojelutarpeen selvitys tehdään työparityöskentelynä siten, että työparina voi toimia kaksi sosiaalityöntekijää, sosiaalityöntekijä ja perhetyöntekijä tai sosiaalityöntekijä ja avohuollon ohjaaja. Lastensuojelutarpeen selvitys tulee tehdä kolmen kuukauden kuluessa lastensuojeluasian vireille tulosta.

Lastensuojelun tarpeessa oleville asiakkaille laaditaan yhteistyössä vanhempien ja lasten kanssa asiakassuunnitelma, jossa määritetään asiakkaan palvelutarve ja sitä kautta mahdolliset avohuollon tukitoimenpiteet.

Avohuollon tukitoimenpiteet ovat osa suunnitelmallista avohuollon työskentelyä. Niiden tarkoituksena on tukea ja vahvistaa vanhempien kasvatuskäytäntöä ja -mahdollisuuksia. Raisiossa ja Ruskolla osan palveluista sosiaalityöntekijä tarjoaa itse, osan hankkii muilta perhepalveluyksikön toimijoilta, kuten perhetyöntekijöiltä, osan hankkii ostopalveluna.

Avohuollon tukitoimet:

Sosiaalityöntekijän tuki lapsen ja perheen ongelmatilanteen selvittämisessä (keskustelu, ohjaus, neuvonta, asiakkaan ohjaaminen yhteiskunnan muiden palvelujen piiriin, yhteistyö ja verkostoituminen esimerkiksi lapsen koulun tai päivähoitopaikan kanssa)

Lasten päivähoito

- kun lapsi on avohuollon tukitoimena päivähoidossa, laaditaan päivähoidon ja perhepalveluyksikön yhteistyönä perheen kanssa suunnitelma päivähoidolle asetettavista lastensuojelun kannalta olennaisista tavoitteista. Suunnitelman laatimisen tarkoituksena on, että kaikki toimijat ovat tietoisia päivähoidolle asetetuista tavoitteista ja pystyvät toimimaan sen mukaisesti

Lastensuojelun perhetyö, jota Raisiossa toteuttaa neljä lastensuojelun perhetyöntekijää. Vuoden 2011 alusta Raisio täyttää uuden perhetyöntekijän vakanssin Ruskon alueelle.

Tukihenkilö tai –perhe :

- Tukihenkilöitä hankitaan tällä hetkellä Tuexi-hankkeen kautta, jossa tukihenkilöinä toimivat vapaaehtoiset, tehtävään koulutetut henkilöt. Tuexin toiminta siirtyy vuoden 2011 alussa MLL:n alaisuuteen. Erityistä tukea vaativissa tilanteissa voidaan myös harkinnan mukaan käyttää ammatillista tukihenkilöpalvelua ostamalla palvelu ulkopuoliselta palvelun tuottajalta.

- Tukiperheet hankitaan pääsääntöisesti Varsinais-Suomen sijaishuoltoyksikön kautta, mutta myös Pelastakaa Lapset ry tarjoaa tukiperheitä.

Asumiseen ja jokapäiväiseen toimeentuloon liittyvät ongelmat pyritään ratkaisemaan yhteistyössä aikuis-sosiaalityöntekijän kanssa.

Avohuollon ohjaajan palvelut

- Raisiossa on tällä hetkellä yksi avohuollon ohjaaja, mutta vuoden 2011 alusta tiimiin on tulossa toinen ohjaaja, joka keskittyy avohuollon työskentelyn lisäksi jälkihuollettaviin nuoriin.

Lapsen hoitopalvelut ja terapia

- Raisio avustaa vuosittain Mannerheimin lastensuojeluliittoa, joka tarjoaa perheille lasten hoitopalvelua

Koko perheen sijoitus perhe- tai laitoshuoltoon

- Palvelua hankitaan Varsinais-Suomen lasten suojelukuntayhtymältä, jolla on perhetukikeskukset Raisiossa, Kaarinassa ja Halikossa. Koko perhe voidaan myös sijoittaa päihdehoitoa tarjoavaan laitokseen tai yksikköön.

Lapsen avohuollon sijoitus

Kodin ulkopuolinen sijoituspaikka valitaan lapsen tarpeista ja tilanteesta käsin.

Vertaisryhmätoiminta

- Murrosikäisten lasten vanhempien ryhmä (MLL)
- Vertti-ryhmä mielenterveysongelmista kärsivien vanhempien lapsille lastensuojelun perhetyöntekijöiden ja perheneuvolan psykologin voimin
- Raisio on mukana Kota ry:n Nuorten ryhmätoiminnan kehittämishankkeessa vuosina 2009 - 2011, joka toteutetaan Raha-automaattiyhdistyksen tuella. Kyse on ammatillisesti ohjatun vertaisryhmätoiminnan kehittämisestä erityisen tuen tarpeessa oleville nuorille. Raisiossa perhepalveluyksikön avohuollon ohjaaja toimii yhtenä ryhmän vetäjänä. Päättävänä on kehittää lasten ja nuorten ammatillisesti ohjatun vertaisryhmätoiminnan malli, jota hankkeen päättymisen jälkeen voidaan toteuttaa kaupungin oman koulu-, sosiaali- tai nuorisotoimen henkilökunnan voimin. Kehitettävä malli on tarkoitettu sekä lastensuojelun avohuollon tukitoimien kohteena olevien että lastensuojelun rajapinnassa erityisen tuen tarpeessa olevien lasten ja nuorten kasvun tukemiseen

Loma – ja virkistystoiminta

Lapsen taloudellinen ja muu tukeminen esim. koulunkäynnissä, ammatin ja asunnon hankinnassa, työhön sijoittumisessa, harrastuksissa, läheisten ihmisuhteiden ylläpitämisessä sekä muiden henkilökohtaisten tarpeiden tyydyttämisessä

Lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun työntekijäresurssit perhepalveluyksikössä Raisiossa ja Ruskolla ovat seuraavat : yksi johtava sosiaalityöntekijä, 7 sosiaalityöntekijää, 4 lastensuojelun perhetyöntekijää, yksi avohuollon ohjaaja ja toimistotyöntekijä. Vuodelle 2011 työntekijäresurssia on vahvistettu yhdellä sosiaalityöntekijän vakanssilla, yhdellä perhetyöntekijän vakanssilla ja yhdellä avohuollon ohjaajan vakanssilla. Perhetyöntekijän työpanos on suunnattu erityisesti Ruskon alueelle. Avohuollon ohjaaja paneutuu erityisesti sijaishuollosta jälkihuoltoon siirtyviin tai kotiutuviin nuoriin.

Sosiaalityö nuorten rikoksenteekijöiden kanssa toteutetaan poliisilaitoksen sosiaalityöntekijän toimesta. Työssä korostuu nuorisorikollisuuden ennaltaehkäisevä toiminta (laillisuuskasvatus, vanhempainillat, yksin tai poliisin kanssa koulujen päihde- ja huumevalistus, erityisesti alle 15 v. puhuttelut. Esitutkinta, henkilötutkinta ja oikeusedustus (läsnä alle 18-vuotiaan lapsen tai nuoren tekemän rikoksen poliisikuulustelussa sekä oikeuskäsittelyssä), poliisipartion kenttätyöhön osallistuminen tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan, rikoksen uhriksi joutuneiden lasten ja heidän huoltajiensa auttaminen esitutkintavaiheessa sekä yhteistyö kihlakunnan kuntien sosiaalityöntekijöiden kanssa ovat tärkeä osa poliisilaitoksen sosiaalityötä. Sosiaalityötä tehdään Naantalissa, Mynämäen, Ruskon, Maskun, Nousiaisten ja Raision alueella. Erytishuomio on alle 15-vuotiaissa rikoksenteekijöissä. Sosiaalityöntekijä toimii Raision poliisilaitoksella pääsääntöisesti virka-aikana, joitakin poikkeusjärjestelyjä lukuunottamatta.

Raisiolaisille lapsille ja nuorille on käytettävissä myös SPR:n nuorten turvatalon, Turun selviämisaseman ja Turun nuorisoaseman sekä Raision A-klinikkapalvelut.

Turun seudun sosiaalipäivystys vastaa virka-ajan ulkopuoliseen sosiaalipäivystystarpeeseen. Yhteyden sosiaalipäivystykseen saa hätäkeskuksen kautta.

Hankeyhteistyö:

KASTE-ohjelman Remontti-hanke tukee eri lasten ja perheiden kanssa toimivia työntekijöitä lastensuojelun palvelujärjestelmän kehittämisessä seuraavien tavoitteiden mukaisesti:

- painopisteen siirtäminen lasten ja nuorten kehitysympäristöissä ja peruspalveluissa tapahtuvaan oikea-aikaiseen, ennaltaehkäisevään ongelmiin puuttumiseen
- kokonaisvaltaisen, eri palvelusektorien rajatylittävän työotteeseen ja yhteistyökäytäntöjen kehittämiseen
- henkilöstön osaamisen lisäämiseen ja työkäytäntöjen kehittämiseen asiakkaan osallisuuden lisäämiseksi

Raisiossa Remontti-hanke on ollut mukana mm. laati-
massa hyvinvointisuunnitelmaa, koordinoitunut lastensuojelun asiantuntijatyöryhmän toimintaa läntisissä kunnissa sekä osallistunut aktiivisesti verkostoyhteistyön toteuttamiseen eri toimijoiden kesken asiakastapa-
pauksissa.

Perhepalveluyksikkö toimii hankeyhteistyössä Laus-
teen perhekuntoutuskeskuksen kanssa Lastensuojelun ja psykiatrian rajapinnalla – hankkeessa, jonka tavoitteena on lastensuojelun ja psykiatrian rajapinnalle sijoittuvan palvelun kehittäminen ja palveluyksikön käynnistäminen, uudenlaisen rajapinta-asiakkaiden kuntouttamiseen soveltuvan osaamisen kehittäminen sekä eri toimijoiden välisten, palvelujärjestelmän kehittämistä tukevien, kumppanuuksien rakentaminen.

KOTA ry:n Nuorten ryhmätoiminnan kehittämishanke vuosina 2009-2011 toteutetaan Raha-automaattiyhdistyksen tuella. Kyse on ammatillisesti ohjatun vertaisryhmätoiminnan kehittämisestä erityisen tuen tarpeessa oleville nuorille. Päättävänä on kehittää lasten ja nuorten ammatillisesti ohjatun vertaisryhmätoiminnan malli, jota hankkeen päättymisen jälkeen voidaan toteuttaa kaupungin oman koulu- sosiaali- ja nuorisotoimen henkilökunnan voimin. Kehitettävä malli on tarkoitettu sekä lastensuojelun avohuollon tukitoimien kohteena olevien että lastensuojelun rajapinnassa erityisen tuen tarpeessa olevien lasten ja nuorten kasvun tukemiseen.

Varsinais-Suomen lastensuojelujärjestöt ry on saanut 5-vuotisen Raha-automaattiyhdistyksen rahoituksen vuosille 2011 – 2015 varhaisen tuen kehittämishankkeelle ("Murkkuneuvola") jossa Raisio on yhtenä hankekumppanina.

LASTENSUOJELUN TARVE

Lastensuojelulain uudistuminen 1.1. 2008 johti lastensuojeluilmoitusten selvään kasvuun. Joissakin kaupungeissa ilmoitusten määrä jopa kolminkertaistui. Raisiossa ilmoitusten määrä ennen lakimuutosta oli noin 120-130 vuosittain, mutta v. 2008 ilmoitusten määrä oli 233 ja v. 2009 269. Ruskolla vuoden 2009 ilmoitusten määrä oli 38. Osasyys ilmoitusten määrän kasvuun oli merkintätavan muuttuminen, mutta myös ilmoitusten määrä kasvoi. Raisiossa vuoden 2010 loppuun mennessä ilmoituksia on kirjattu 264, Ruskolla 26.

Suurin osa ilmoituksista tulee viranomaisilta. Ensimmäisenä ilmoitusperusteena on lapsen kehitystä vaarantavat olosuhteet ja toisena lapsen hoidon ja huolenpidon tarve.

Avohuollon tukitoimien piirissä olevien asiakkaiden määrä Raisiossa on vuodesta 2007 lähtien ollut vuosittain 238 - 248. Vuonna 2010 asiakkaita on ollut 272. Ruskon tilasto on Raision käytössä vuodesta 2009, jolloin asiakkaita on ollut 86, vuonna 2010 asiakkaita on ollut 79. Vaikka asiakkuuksien määrä ei ole sanottavasti muuttunut kuluneina vuosina, asiakkuuksien kesto ja vaativuus sen sijaan ovat. Asiakkuudet ovat entistä pitempiä ja vaativat mittavampia ja kalliimpia tukitoimia.

Perhepalveluiden tunnuslukuja

	2008 Raisio	2009 Raisio	2009 Rusko	2010 Raisio	2010 Rusko
Uudet huostaanoto	11	10	8	7	-
Kiireelliset sijoitukset	9	6	1	16	1
Hoitovuorokaudet	22889	20963	6553	23034	5331
Vuoden aikana sijoituksessa olleet	76	66	19	74	20
PEREPALVELUIDEN KUSTANNUKSET					
Ennaltaehkäisevä lastensuojelu	97013	99636	-	117727	-
Avohuolto	1109213	468163	214022	383997	264570
Sijoitukset	3031029	2953338	1304071	3649312	1122325

Vuoden aikana sijoituksessa olleiden luku kertoo koko vuoden aikana vaikka vain yhden päivän sijoituksessa olleiden kokonaislukumäärän. Tilanne sijoitettujen osalta Raisiossa 31.12.2010 on 32 huostassaolevaa ja 1 avohuollon pitkäaikainen sijoitus laitoshoidossa ja 24 huostassaolevaa perhehoidossa, yhteensä 57 lasta tai nuorta. Ruskolla on 15 huostassaolevaa, joista 9 laitoshoidossa, neljä asumispalvelujen piirissä ja kaksi perhehoidossa. Kiireellisten sijoitusten määrä vaihtelee vuosittain voimakkaastikin. Vuoden 2010 kiireellisten sijoitusten osalta on rauennut suurin osa, vain neljän kohdalla on päädytty huostaanottoon.

Raisiolla ei ole omaa lastensuojelulaitosta, mutta Raisio kuuluu Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymään, joka ylläpitää kolmea lastensuojelulaitosta. Esim. kiireellisissä sijoituksissa kuntayhtymän perhetukikeskukset ovat sitoutuneet toimimaan raisiolaisien ja ruskolaisten lasten sijoituspaikkana. Ulkopuoliset sijoituspaikat hankitaan ostopalveluna. Varsinais-Suomen sijaishuoltoyksiköllä on ajantasaiset tiedot seudulla toimivista lastensuojelun laitoshoidon tarjoavista yksiköistä. Sijoituspäätöstä tehtäessä käytetään hyväksi ko. yksikön tietämystä ja kokemusta lastensuojelupalvelujen tarjoajista. Sijoituspäätös tiettyyn yksikköön perustuu myös sosiaalityöntekijöiden pitkään kokemukseen sijoituspaikoista, niiden laadusta ja toimivuudesta.

4. PÄÄTÖKSENTEKO, TOTEUTUS JA SEURANTA

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma esitellään sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajalautakunnalle 15.12.2010 ja 19.1.2011. Toukokuun aikana suunnitelma on lausuntokierroksella sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajalautakunnassa sekä sivistys- ja vapaa-aikalautakunnassa, jonka jälkeen kaupunginjohtaja esittelee suunnitelman kaupunginvaltuustolle ja -hallitukselle kesäkuussa.

Suunnitelman päivittäminen vuosittain toteutetaan tilinpäätöksen yhteydessä kesäkuussa.